

שמזועה פזובה

חודש תשרי

תשפ"ו | גליון ב'

יום הכיפורים

פרשת האזינו

לכל עמיי וקוראי גליון 'שמועה טובה' ולכל בית ישראל,
נשגור ברכת גער חתימה טובה, שנה עבדרכת בגשמיית וברוחניות
ונזכה לתשועת עולמים ברחמים גדולים בעהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

יום הכיפורים

פנינים יקרים

"התעוררות לתשובה"

אי' מהרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, מאחר שביוה"כ אין רשות לשטן לקטרג, חייבים לנצל את היום הקדוש להתרצות לפני אבינו שבשמים ולבקש סליחתו, משל למה"ד למלך שה' לו בן יחיד, והפקיד עליו איש חכם להורות לו את הדרך הישרה, אמנם בן המלך קלקל אורחותיו וסטה מהדרך הישרה, מיד הלך אותו פקיד והלשין לפני המלך עליו, ובכך להתרחקותו של המלך מבנו, ואף שבן המלך חשקה נפשו להתרצות לפני אביו, לא יכול הי' לגשת אליו, מאחר שאותו מלשין מנע בעדו מלהתקרב לאביו. לימים נסע אותו מלשין מהיכל המלך, וכשנודע הדבר לבן המלך, מיהר לבוא אל אביו, ויבך ויתחנן לו בחרטה עמוקה על כל מעשיו, ובקבלה אמיתית כי לא ישוב לכסלה, והמלך שהוא רחום וחנן נכמרו רחמיו על בנו יחידו אהובו, ומאותו יום זכה לקירוב מחודש מאת המלך כך ישראל קדושים, בכל השנה ניצב בדרכם השטן המקטרג המונע מהם את התקרבותם לאביהם שבשמים, אמנם ביוה"כ כאשר אין רשות לשטן להשטין, באים הם ברוח נמוכה ונפש שפלה ומבקשים מאתו

ית' שימחל להם על עונותיהם וישוב לרצות אותם כבתחילה, וכרחם אב על בנים ירחם עליהם להושיע.

יסוד התשובה שיחשיב עצמו כנקי מחטא מרגע זה ושוב לא יחטא לעולם

דרך היצר להסית לאדם שאם ח"ו נכשל פעם אחת יחטא שוב. ובאמת אחז"ל אדרבה להיפך מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום? ובשם **הבית ישראל** זצוק"ל שאמר משל שהיה פעם אדם שהיה לו בית מזיגה (קרעצ'מע) והיו קונים אצלו כוס י"ש בסכום קבוע ע"ד משל חצי רובל - במזומן, ומזה היה מתפרנס, פעם א' בא גוי שיכור אחד וביקש שיתן לו בהקפה כוס י"ש ובתחילה לא רצה והפציר בו ורשם לו כוס א'. ושוב בא הגוי ואמר תן לי עוד כוס, כי בין כך ובין כך אני חייב לך, וכשם שאשלם לך כוס ראשון אשלם אז כבר גם כוס שני, והפציר בו והסכים עבור טענה זו, ושוב בקש כוס ג' (כי בלא"ה חייב לו ב') וכוס ד' (כנ"ל) עד ז' כוסות, כשהגיע לכוס ז' אמר לו מה שהיה היה מעתה איני נותן לך אלא במזומן, כי הבין שבאופן הקודם לא יגמר הדבר שבכל פעם יבקש עוד על סמך כן היצה"ר בא תמיד לאדם כבר חטאת חזור וחטא ח"ו, צריך לומר לו אני ברגע זה שב בתשובה ומעתה העבר אין שבודאי השי"ת מוחל לי, ומעתה איני חוטא כלום, ואשמר

ואזהר מלחטוא. (אולי לא הבאתי במדויק המשל ונמשל, אבל יסוד הדבר הוא שמרגע זה מחשיב עצמו כנקי מחטא ושוב לא יחטא לעולם). וצריך לידע שתשובה הוא ברגע אחד, כמ"ש **ברמב"ם** ה' תשובה שכשאדם מישראל אומר רבש"ע חטאתי וכו"כ עשיתי ומחליט לעזוב החטא, ואומר להשי"ת שמתחרט (ובוש) ומעתה לא יעשה כן, הרי בזה קיים מצוות תשובה ויודיו, ולכל תשובה תמצא סליחה. כ"כ **בשע"ת לרבינו יונה**.

וכ"כ בחידושי **רבינו יוסף בכור שור** לפ' תצוה בטעם שהקב"ה הרבה כ"כ הרבה כפרות (אמרו חז"ל מעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עון, תמיד של שחר מכפר עבירות של ערב, ותמיד של בין הערביים מכפר על עבירות של יום. וביאר בחי' **רבינו יוסף בכור שור מבעלי התוס'** שהקב"ה חפץ שיהודי תמיד ידע שהוא נקי, שכשהאדם נקי אינו מוכן להתלכלך וביודעו שאך עתה זכה ליטרה ע"י קרבן נשמר מאד מכל חטא כדי שישאר בטהרתו ונקיון נשמתו אשר מכסא כבוד חוצבה.

ומתאמרא מצדיקי **בית סלונים**, לרמז במקרא כמ"ש שנא' ללוט "אל תבט אחריו" גי' אמת מר גם אם ח"ו האמת מר שנכשל בחטאים אל תבט אחריו למה שהיה, אל תסתכל על מה שהיה אלא תתחיל דף חדש.

"סוד אכילת ערב יוה"כ"

מצוות האכילה בערב יוה"כ

ביאר הרה"ק **רבי לייבל איגר** זי"ע (תורת אמת ערב יום כיפור שנת תרכו), ענין מצוות האכילה בעריו"כ, וזל"ק: לא נמצא עוד שיהיה מצוה בשום זמן על אכילה כמו בערב יום הכיפורים, הגם שיש מצוה על אכילת מצה, מ"מ אינה על ריבוי אכילה, כי די בכזית מצה בלילה הראשונה שהכתוב קבעה חובה, ותיכף ביום הסמוך לו המצוה ליפוך, להתענות בכל הה' עינויים, שזהו ענין פלא. כי זהו עיקר המכוון, שאין לנו שום דעת והשגה מצד עצמינו, רק אנו נמשכים אחר רצונו יתברך, אף שאין אנו יודעים כלום אנו סומכים עליו יתברך שבוודאי רצונו וחפצו יתברך רק להיטיב לנו. כמו התינוק המשכיל, שאין משתמש בדעת עצמו כלל, רק

כשישבתי ליד צלחת מרק מהבילה ומעלה ניחוח - אז היה לכם לבוא לומר עמי וידוי".

כן ידוע שהרה"ק **רבי שמחה בונם מפרשיסחא** זי"ע עסק בצעירותו לפרנסתו כרוקח בעיר דאנציג, פעם שאלו רבו הרה"ק ה'יהודי הקדוש' מפרשיסחא זי"ע מה שמע בהיותו בדאנציג, והשיב לו ששמע את הכפריים אומרים זה לזה "אבדת ממון אינו כלום, אולם המאבד את האומץ איבד את הכל", כלומר שאף אם נגרם לאדם נזק והפסיד את כספו, אסור לו להתעצב אל לבו ולאבד את רוח החיים אשר בקרבו, כי אז לא יתחיל לעולם לעבוד עוד, רק צריך לשכוח מאבדת הכסף ולנסות את מזלו שוב, והכי נמי בעבודת ה', אסור להתיימש ממצבו הירוד, אלא ישתדל בכל כוחו לעשות את שלו ולהשתפר מהיום והלאה, וכך כתב בספה"ק שם משמואל (פרשת יתרו) עי' בדבריו שם.

והוסיף הגה"צ **רבי אליעזר דוד פרידמן** זצ"ל: מרגלא בפומיה של הרה"ק בעל **האמרי חיים** מויזניץ זי"ע בשם צדיקים, שכאשר השטן בא לאדם בשעת לימודו או בעת תפילתו ומעמיד לו חבילי עוונות, יאמר לו "אמנם אינני בטוח בזאת שלא אחטא עוד עד סוף ימי, אולם עתה הרף ממני כי ברצוני לומר 'נשמת' בהתלהבות". וכן ידוע בשם אחד מן הצדיקים, שיעץ לומר לשטן הבא בשעת התפילה ומזכיר לו לאדם חטאיו "הרי ידיד יקר אתה לי, ובגלל שהנך חפץ בטובתי אתה בא אלי להזכיר לי את עוונותי שעשיתי כדי שאשוב בתשובה, אמנם בקשתי ממך, אנא הניחה לי עתה ושוב שנית כשאשב לאכול".

[כעין זה מספרים על אחד מגדולי חסידי פרשיסחא, שקודם פטירתו באו אליו אנשי ה'חברה קדישא' ורצו לומר עמו וידוי כנהוג, אמר להם "עכשיו הנכם באים לומר וידוי,

קול מבשר

ההם ובעת ההוא נאום ה' יבוקש את עון ישראל ואיננו וגו' כי אסלח לאשר אשאר. יש להבין: מאחר שיסלחו לישראל כל עונותיהם למה יבוקשו העוונות? והתשובה היא כי: השב מאהבה זדונות נעשו לו זכויות (יזמא פ"ו ב'), ואם כן יקבלו ישראל שכר גם על זדונותיהם. לפיכך יבוקש אחרי העוונות שלשעבר כדי להרבות שכרן של ישראל. זהו: "יבוקש את עון ישראל" בשביל להרבות שכרן דוקא משום "ואיננו" - שיהפכו לזכויות. ולכן אומרים מעביר ראשון ראשון ולא נאמר "מכלה" את החטאים דכאשר יעשה תשובה מאהבה ויעשו זדונותיו לזכויות. ונזכה לשוב אליו יתברך מתוך שמחה וטוב לבב ולגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכי"ר.

וטוב לבב ונזכה לגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכי"ר.

פ"א בא הגה"ק מ' **יעקב דוד** זצ"ל האבד"ק קאזיניץ לקאצק עוד בהיותו מו"צ בק"ק מעזריטש, והוא ה' מתלמידי הרה"ק **הרש"ל מלענטשנא** זצלה"ה, שאל אותו הרה"ק **מקאצק** זי"ע מה שלום רבך אני אוהבו מאוד אבל מה צועק להקב"ה לשלוח את המשיח למה אינו צועק לישראל שישונו, וזהו מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל.

ובוודאי בימים אלו שכל בית ישראל בחזקת כשרותם, ושבים ומטהרים עצמם לפני אביהם שבשמים, הזמן מוכשר להיגאל גאולת עולמים. ובשם **הבעש"ט** א"י, בימים

בתולדות יעקב יוסף פ' וילך מובא בשם **הבעש"ט** שכל יהודי יתפלל ביוה"כ על נפשו שתצא מגלות לגאולה, והוא מלבד התפילה על כלל ישראל שייגאלו גאולה הכללית, אנו צריכים לבקש כל אחד על נפשו, כמ"ש בפיוט לכה דודי 'קרבה אל נפשי גאלה', שמבקשים מהשי"ת שיתקרב לנפשי ויגאלנה, כי הנקודה הפנימית שבנו מאד נסתרה ויצאה לגלות, וביוה"כ היא נגאלת משעבודת תחת חשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם. ולאחר יוה"כ צריך להתחנן שנקודה הפנימית לא תחזור לגלותה, כי בוודאי אתמול ביוה"כ כבר נגאלה הנקודה הפנימית, ואנו צריכים להשתדל לא לשלוח אותה חזרה לגלותה ח"ו. ונזכה לשוב אליו יתברך מתוך שמחה

הקדוש, ושמעתי הטעם בזה, דכתיב (במדבר ל, ג) 'לא יחל דברו', לא יעשה דבריו חולין, דעל ידי שעובר על הנדר מחלל דיבורו ומחליש כח פיו שיהיו דבריו חולין, ולא יעשה רושם כלל למעלה. וע"כ קודם ראש השנה ויום הכיפורים, דאין כוחם של ישראל אלא בפה, צריך להתיר נדרים שנכשלו בהם, כדי שלא יהיו דבריו חולין ויעשו שוב פרי, עד כאן שמעתי ונכון הוא. הגה"ק מקוזיגלוב זי"ע, ארץ צבי

'וסלחת לעוני כי רב הוא' - פי' יסוד העבודה (סלאנים) משל למלך שערך סעודה כידו הרחבה לשריו ולעבדיו. אך גם כאשר הללו שבעו כרצונם עדיין נשאר הרבה מן המוכן לסעודה. הזמינו את כל המדינה וגם כשגמרו אלה נשאר לרוב. ומכיון שאין זה לכבודו של מלך שישפוך לאשפתות את הנותר מסעודתו נאלצו להזמין את כל יושבי בתי הסוהר ובתוכם מורדים וחייבי מיתות שיאכלו מסעודת המלך והנמשל: וסלחת לעוונותי כי רב הוא. "כי רב הוא" נאמר על מדת חסדו וסליחתו של הקב"ה שהיא ללא גבול ואין סוף

אז בעולם העליון הלכה כר' נחום]. אכן עיקר הכפרה לעון זה היא סעודת עי"כ שמצוה להרבות באכילה ושתייה וחלילה שיעלה על הדעת שהמצוה היא למלאות תאות לבו מכל מאכל ומשתה כי אם העיקר מצוה בסעודה זאת שע"י האכילה הזאת יזכיר א"ע כל מה שפגם בכל השנה כולה ע"י אכילה ושתייה שעל ידה נמשכים כל הזוהמות ועון החמור הנ"ל וישיב על הכל בתשובה שלימה ויתחנן לפני בוראו שימחול ויסלח לו ויקבל עליו שמהיום והלאה ישמור א"ע מאכילה ושתייה המרגילים לדבר עבירה כ"א שיאכל וישתה גם בכל השנה רק לכבוד הבורא ב"ה שזוהו בחי' סעודת מצוה, וכמו שאוכל בסעודה זו רק לשם מצוה ויכניע כל התאות הטמונים בלבבו ועי"ז יתוקנו כל האכילות והשתיות של כל השנה וכל הפגמים והזוהמות שנמשכו מהם.

"אמרות טהורות בתפילת יום הכיפורים"

"כל נדרי" - טעם אמירת 'כל נדרי' מנהג ישראל להתיר נדרים בערב ראש השנה ולומר 'כל נדרי' בכניסת יום

בדעת אביו, שאם נותן הכף לתוך פיו הוא אוכל, וכשמונע ממנו הוא גם כן מרוצה מאוד, כי הוא סומך על דעת אביו. ועל זה מורה ענין ב' ימים האלו, שלא להמשך אחר הנאות עצמו, וגם שלא לחשוב שזו תכלית המכוון לענות עצמו, כי יש עת שרצונו יתברך הוא שנאכל ונשתה דייקא, רק למשוך בהכל אחר רצונו יתברך, בלי דעת והשגה מצד עצמו כנ"ל, וזהו להפליא.

מסעודת עי"כ נמשך כפרה...

א' בספר הק' **מגן דוד**, כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. אמרו רז"ל יוה"כ מכפר לשבים ולשאינם שבים, ואיתא בספר **מאור עינים** שחיבר אא"ז זללה"ה זי"ע שהפירוש של אינם שבים אינו כפשוטו דהרי אמרו חז"ל כל האומר הקב"ה וותרן וכו'. אך דודאי בלא תשובה אינו כלום הפי' הוא שיוה"כ מכפר גם על עונות שאין מועיל להם כמעט תשובה מפני חומרתם כמו חטא אונן וכדומה, [ואמר ע"ז הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זי"ע בשם צדיקים שאמרו כי כשאמר זאת זקינו זי"ע תיכף אמרו

יקרה מפנינים

סגולות נפלאות לזכות בדין

[א] איתא בספר **'דעות זקנים'** (עמ' עד, אות יב. ומשם בספרי 'תקיפא דארעא ישראל'. ב"ב תשמ"ו, עמ' קכט). שהרה"ק רבי ישראל אברהם מטשארני אוסטראה זי"ע (בהרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי זי"ע - וחתן הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני אוסטראה זי"ע) אמר: שעל כל - פנים ג' ימים לפני יוה"כ פ' יראה כל איש מישראל לשמור עצמו מעבירה. ואמר מילתא בטעמא דהנה חז"ל אמרו - (ברכות סא). שרשעים יצר הרע שופטן,

(דברים טז, ח) "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" וזל"ק: רצה לומר שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה ע"י שעריך, והוא השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך, וזהו "ושפטו את העם משפט צדק", רצה לומר, כל איש ילמד את עצמו להתנהג לשפוט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה, וע"י זה יוצא בדין זכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד, מודדין לו. עכלה"ק. (גיליון נחלתנו ערב ר"ה תשפ"ג)

וקיי"ל (חו"מ סי' ז' סע' ז) דשונא אסור לדון. ובמתני' (סנהדרין ז'): אמרינן איזהו שונא? כל שלא דיבר עמו ג' ימים באיבה. נמצא כשעברו ג' ימים בלי עבירה, הרי לא דיבר עם היצר הרע ג' ימים באיבה, ואז לא יהיה רשאי ליצר הרע לשפטו. והבן. (גיליון נחלתנו ערב ר"ה תשפ"ג)

בספר הקדוש **"קדושת לוי"** (פרשת שופטים) כתב דברים נפלאים שצריך ללמד זכות וצדק על ישראל, ופירש בזה הפסוק

ולעורר את בני ישראל. ומהו שכרם ?
- מידה כנגד מידה, הקב"ה זוכר להם
זכרונות טובים :

'ונכנס לקודש הקדשים וגו' חפן כל הקטורת' - ביאר **החפץ חיים** זי"ע, פעם אחת בשנה, ביום הכיפורים, נכנס הכהן הגדול אל תוך בית קודש הקדשים. ומה היתה עבודתו הראשונה, עוד קודם לקבלת דם הפר וזריקתו ? הקטרת הקטורת. ואמרו חכמים (במסכת יומא דף מ"ד), שהקטורת היתה מכפרת על חטאי הלשון "יבוא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי". ובכך יש ללמדנו מה גודל הקלקול שמסוגלת לגרום הלשון - קלקול שכדי לתקנו יש צורך בכהן הגדול, האיש המקודש מכל כלל ישראל, שיכנס לפני ולפנים, אל תוך קודש הקדשים! באותה פעם אחת ויחידה, שהותר לכהן הגדול להיכנס לפני ולפנים, הותר לו הדבר רק בענן הקטורת, על מנת לכפר על חטא לשון הרע. אך אילו היה נכנס בלא זה - חייב היה מיתתו. ולא זו בלבד: רק לאחר הקטרת הקטורת היה הזאת הדם. משמע, שעוון לשון הרע מעכב את כפרת ישראל, כפי שנעשתה בעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים. ומכאן - יש לימוד חשוב לכלל ישראל: כאשר מתכוון אדם לתקן את מעשיו ולחזור בתשובה, ראשית לכל - עליו לדאוג לתיקון חטא הלשון, ואז, כשתיקן חטאי לשון הרע, תתקבל תשובתו - כפי שתחילה לכל עבודתו הקטרת הכהן הגדול את הקטורת, לכפר לעם על חטאי הלשון, ורק לאחר מכן פנה ליתר עבודות היום הקדוש:

"תפילת נעילה"

"פתח הרב המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע, ביום הכפורים קודם הנעילה, ואמר: רוצים אתה לידע ענין הנעילה,

ותיבת 'עליהם' נמשך להלן, והיה משמעו 'עליהם מכות מרדות'. וכן אינך, 'עליהם מלקות ארבעים', 'עליהם כרת וערירי', עליהם ארבע מיתות בית דין'. כי אמר, איך יתכן שביומא דינא רבה נעורר על עצמינו פורעניות ח"ו, רק עליהם יבואו כל זאת. ואני הוספתי בטעמא דמילתא, מפני שגלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך אלא ששעבוד מלכיות מעכב עלינו, על כן הם הגורמים עלינו לחטוא, על כן מגיע להם העונש ועל כן עליהם מכות מרדות, וכן אינך. וכן אני נוהג אחריו לומר כן.

ענין זה וטעמו מובא גם מהרה"ק **השר שלום מבעלזא** זי"ע, (דובר שלום (אות קמז))... על דרך ששמעתי בשם הגה"ק **מהר"ש מבעלזא** זי"ע שהיה אומר ביום הכיפורים, 'ועל חטאים שאנו חייבים' והיה עושה בכאן אתנחתא, ואחר כך אמר 'עליהם חטאת', כי כיון שניתן ח"ו רשות אי אפשר להשיב עד שנותנין לו אחרים. וזו הכוונה [ותשובה ותפלה וצדקה] 'מעבירין' [את רוע הגזירה], ולא אמר "מבטלין" אלא "מעבירין" מאתנו ונותנין על ראש שונאי ישראל, עיי"ש. (גיליון מתיקות יוה"כ תשפ"ד)

'ההגוי באה-ה אשר אה-ה' - היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע פירש את הנאמר בחומש שמות (ג', י"ד) - "אה-ה אשר אה-ה" - באופן זה: "אה-ה" הינו שם של תשובה. כי אה-ה - בלשון עתיד הוא, כלומר, מהיום והלאה יהיה טוב, וכאשר אומר אדם מישראל לה' יתברך: אה-ה טוב מעתה ולהבא מקבל הקב"ה את תשובתו ומשיבו לו: 'אה-ה מעתה עימך' :

'הזוכר למזכיריו טובות זכרונות' - פי' בספר **יכהן פאר**, לא נאמר "לזכריו" כי אם "למזכיריו" - לאותם שמזכירים לבני ישראל לזכור את הקב"ה. ומי הם? - אלה העומדים בשער, להוכיח

קב"ה עצמו, ועל כן הבקשה היא כי תסלח גם לעוונות שלי, אם כי גדול היא כדי שיהיה מקום להתפשטות רוב חסדך :

'אנו מלאי עון ואתה מלא רחמים' - אי' בישמח ישראל, כשהגיע הרה"ק **רבי לוי יצחק מברדיטשוב** זי"ע לחרוז זה הפך פניו כלפי מעלה וכך אמר: "אנו מלאי עון", וכי כמה גדלו של לוי יצחק ואפילו הוא מלא עון אבל "ואתה מלא רחמים", ואתה הרי אין סוף אם כן גם הרחמים שלך שאתה מלא אותם אין להם סוף מהו אם כן עוונות שלנו לעומת רחמך הרבים הפנימית. כי גלוי וידוע לפני כיסא כבודו, שאדם מישראל - אף שעבר עבירה - אין הפגם מגיע עד לנקודה הפנימית, המושרשת בעמקי הלב. ומאותה נקודה פנימית בוקעת האנחה שלאחר העבירה. ואמרו חז"ל (במסכת יומא כ', א'): השטן בגימטריא - שס"ד, כמנין ימות השנה פחות יום אחד, שכל ימות השנה מקטרג השטן ואילו ביום הכיפורים אין לו רשות לקטרג. ושס"ה ימות השנה שקולים הם כנגד שס"ה היגידים שבאדם, ויום הכיפורים הוא הוא השקול נגד היגיד שבפנימיות הלב. לפיכך, בכל שס"ד ימות השנה, השקולים כנגד שאר כל היגידים יש לשטן רשות להשטין על שפגמו בגידים ונתקלקלו הללו בחטאים. ואולם, ביום הכיפורים, עת מתגלה פנימיות הלב של האדם מישראל, ונוכח הוא כי לשם לא הגיע הפגם או אז אין לו רשות לקטרג :

מנהג בעל 'צרור החיים' זצ"ל באמירת 'ועל חטאים'

במשנה שכיר (מועדים, יום הכיפורים): שמעתי בשם הגאון הקדוש, בעל '**צרור החיים**', ה"ה רבינו **רבי שמעלקא מסעלעש**, שהיה רגיל להפסיק בין הדביקים ולומר ה'ועל חטאים' בדרך זה: 'ועל חטאים שאנו חייבין, עליהם מכות מרדות', והיה מפסיק בין 'חייבים' לבין 'עליהם',

ולבכות ולבקש ולחנן ולשפוך שיחו לפני קל רחום וחנון, הבעה"ב שלנו, המשגיח תמיד עלינו לבל למסר חלילה בידי הקליפות הכלבים עזי פני הנ"ל, ושישפיע לנו שפע ברכה וחיים, ולבל יטרפו הקליפות שפעותינו, והשי"ת רוצה באמת בתשובת השבים ואין חפץ במיתתם, כנאמר (יחזקאל יח כב) "החפץ אחפץ מות רשע נאום ה' אלקים הלא בשונו מדרכיו וחיה" ובודאי יקבלינו בתשובה ויצילנו מידי האכזרים הללו, כי בידו הכח והממשלה לעשות כרצונו, ובודאי ישפיע לנו שפע ברכה והצלחה וכל טוב וחיים ושנה טובה וחתימה טובה. אמיכ"ר.

"לנעילה" כי צדיקים נועלים עצמם עם הקב"ה בחדר מיוחד אי' מהרה"ק ר' צבי הירש הכהן מרימנוב זיע"א (בארית המים): לנעילה, אמר הרה"ק הטעם מה שנקראת התפילה

תמיד אותנו. ורוצים תמיד לבל ישפיע לנו שום שפע חלילה, ובאם ישפיע לנו רצונם לחטוף ולטרוף חלילה השפע, כנודע, והבעל הבית הנ"ל עושה תמיד כל התפעלות עבודתו, ואינו מניח לעשות לנו שום רע חלילה. ובהגיע יום הכיפורים אז מתגברים הקליפות מאד. ורוצים לחטוף ביותר בכל כחם, כנודע. והקב"ה מצילנו מידם אבל בהגיע עת ערב לעת נעילת השערים אז התגברות הקליפות היא באין שיעור וערך. מה עושה הקב"ה? לוקח רשע אחד אשר אין בו שום לכלוכית דבר טוב, ומוסר אותו לידם, והמה יעשו בו כרצונם, ובתוך כך מציל את עמו ישראל מידיהם. כעת, עדת בני ישראל, הוא זמן נעילת השערים, צריך כל אחד מאתנו לירא ולפחד ברתת וזיעה, אולי ימסר הוא ביד הקליפות חלילה, והמה יעשו בי כרצונם רח"ל לזאת אחב"י, צריכים אנחנו לעשות תשובה באמת ולשבר לבבינו הערל.

ומהו הרעש הגדול בעת הלז, הנני אומר לכם משל: ידוע שבחנות שמוכרים הבשר, הבעל הבית תמיד משגיח לגרש הכלבים הסובבים תמיד החניות שלו ורוצים לחטוף ולטרוף ממנו, כדרך הכלבים, ותמיד מגרשם בכל כוחו, כנודע. ויהי היום באו הכלבים לאלפים וברבבות אין שיעור, וסבבו החנות ורצונם דווקא לחטוף ולטרוף הבשר, ומסתמא הבעל הבית עושה כל היום התפעלות להנצל מהם לבל יחטפו מאומה, אך לעת ערב התגברו ביותר, וראה שקשה לו ליתן עצה לבל ירפו ממנו, מה עשה? לקח עצם גדול בלי שום לכלוכית בשר, וזרק בין הכלבים וחטפו אותו ועושים בו כרצונם, ובתוך כך הציל הבשר מידם. והנמשל מובן, הקב"ה ית"ש הוא בעל הבית על הבשר המה בני ישראל עם ומשגיח בכל עת עליהם לבל יגיע להם שום דבר רע, ומשפיע להם כל טוב סלה, והכלבים המה מקליפות סובבים

יקרה מפנינים

פעם אחת בא אליו אל הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע איש אחד אשר רצה להתענות על חטאיו ולסגף עצמו ביותר. אז שחק מאד ואמר: "הנשמה כבר הניח באדמה ועתה רוצה לקבור גם את הגוף...". רק העיקר להזהר מהיום והלאה שלא יקלקל עוד ויקבל עליו עול מלכות שמים בשמחה. (דברי ישראל, פר' בהר בהגהות)

• • • • •

בימים אלו ה' כביכול 'חוטף' את התשובה מאתנו

דיבר בקדשו כ"ק אחי אדמו"ר הק' (ה'ישמח ישראל') בצחות לשונו על מה שאנו אומרים (בתפלת מוסף לר"ה) 'אם ישוב מיד תקבלו' - כמו למשל בזמן ה'סעזאן' חוטפין הסחורה מיד הסוחרים, כן בימים האלה הש"י חוטף תשובת ישראל מידם ונתקבל לרצון. (תפארת שמואל, עקב אות ה')

אחד מקבלים מתנת חנם. כך מי שמבקש רבש"ע סלח לי פעם אחת ולא אשוב לכסלה אז בודאי השי"ת סולח תיכף. [אבל כשרוצה לקנות הרבה סליחות, שחושב לחטוא עוד, אז רח"ל הוא אחטא ואשוב ה"י.

• • • • •

הקב"ה רוצה בתשובת ישראל

כמו"ש הה"ק האלקי מוהרש"ב מפרשיסחא והה"ק מלענטשנא על שאנו מברכין (בשמו"ע) 'הרוצה בתשובה' ולא 'המתרצה בתשובה', אך הפי' כביכול כאילו ה' רצונו ית"ש, ואגלאי מילתא למפרע שגם בשעת החטא לא עבר על רצונו אחרי שעשה תשובה מאהבה, והכוונה בתשובה מאהבה היינו מאהבת הש"י. (ישמח ישראל שבועות אות ב')

• • • • •

הרה"ג ר' חיים שכטר מביא בחיבורו זבח תודה (משנים קדמוניות) האומר אחטא ואשוב. שמעתי מאדם חשוב ששמע מהגה"ח ר' גד אייזנר זצ"ל שפירש "כי את ה' רב סליחות" עפ"י מעשה (או משל) שאחד נכנס לביהכנ"ס ולא היה ברשותו סליחות ואמר לו ברחוב הסמוך תמצא ששם מוכרים סליחות. והלך ומצא שם בית מסחר ששם יש לקנות רק סליחות שהדפיס הבעה"ב אלפים רבים של סליחות, והיה מוכר לכל העיריות, ובא אצלו וא"ל אני מבקש "סליחות" וא"ל כמה? מאה או מאתיים או אלף ואמר לו אני צריך אחד בלבד, נתן לו במתנה אחד, קח בחנם. ואמר שזהו שמבקשים סלח נא וכו' כי אתה רב סליחות, לך יש כ"כ הרבה סליחות תן לי ג"כ. וחשבתי שיש כאן רמז שאם מבקשים מאה צריך לשלם הרבה, אבל כשמבקשים רק

הזאת בשם הזה. כי אז צדיקי הדור נועלים וסוגרים את עצמם עם הקב"ה לבדו בהיכל מיוחד סגור ומסוגר, ולא יתנו להיכנס שמה ח"ו שום משטין ומקטרג.

גם בעת נעילת שערים הגדולים פתח רק לנו לבד שער קטן... ואי' **בהחכמה מאיין** (תשנ"ו, עמ' קלד) - בשם הרה"ק ר' משה מרוזוודוב זיע"א, הרה"ק מרוזוודוב היה מסיים את תפילת נעילה בדיוק לזמן. פעם סיימו את התפלה עוד לפני הזמן, ואמר: הלא אי אפשר לבטל הזמן לריק, לידיג קאן מען נישט שטיין, ואמר תורה: אנו אומרים: 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', אם נועלים את השערים איך אנו מבקשים לפתוח אותם? ואמר בשם המגיד הקדוש מקאזניץ זצ"ל, שתפילות יום הכפורים פעלו שירד שפע רב מן השמים, והואיל וחוששים שהשפע ילך לאומות העולם חלילה, נועלים את השערים. ברם הרי "רוב גנבי ישראל נינהו" (ראה ע"ז ע, א), אידן קימען נישט דארך נאר מיט גנבות, והם יודעים שבחצר גדולה שיש בה שער גדול, ישני מן הצד גם פתח קטן, ומבקשים: פתח לנו שער קטן זה בעת נעילת השערים הגדולים, ורק אנו ניהנה מן השפע הרב... (גיליון מתיקות יוה"כ תשפ"ד)

ובתפארת שלמה כתב, ענין תפלת נעילה הנראה לרמז בזה גודל קדושת היום הזה ע"י תפלות בני"ה והרהורי תשובה המתנוצצים ע"י נשברי לב מבני"ה העומדים כל היום בתפלה ובקשה הנה הם מעוררים למעלה חסדים רבים והשפעות טובות אין לשער ואין להעריך. אך מאשר שיש לחוש פן יבזו זרים גיענו הבאים לטרוף השפע מכח שיעבוד' דר"נ שמגיע להם חיותם מכח המעשים לא טובים של בני"ה מבקשים תפקידם. וז"ש יעקב (בראשית לז, לג) חיה רעה אכלתהו טרוף טרוף יוסף פי' יוסף הוא המשפיע כמ"ש (בראשית מב, ו) יוסף

הוא המשביר. אך יעקב ה' חושש שירד השפע ח"ו לחיצוני' וזה חיה רעה אכלתהו. שהיא תאכל השפע. טרוף טרוף יוסף. רפ"ח עם הכולל עולה טרף. לכן תיקנו הקדמוני' תפלת נעילה ביום הזה. נעילה עולה נעל י"ה פי' כי השפע שיורד ע"י יחוד י"ה תהי' בחי' נעילה והסגר מן החיצוני' כמו חותם בתוך חותם לבל יהי' בו מגע נכרי. וז"ש וחתום לחיים טובים כל בני בריתך ע"י הצדיקים שומרי הברית הוא בחי' חותם בתוך חותם ולא ישלטו בו זרים ותירד השפע לזרע ישראל לבדו בשפע ברכה וחיים עד עולם אמן :

אאע"ה התפלל שיחשב עבודתו כנעשה בבנו ולא כבאיל

אב ידעך מנער. בחנתו בעשר בל עבר
בראש תערי. גש לחלותך כנער ולא כבער. (תפילת נעילה יוה"כ): **בלקט אמרי קודש** (יוה"כ) כ"ק מרן מהר"י מבעלזא זי"ע - בשם זקנו הה"צ מוהר"ר יהודה זונדל רמר"ז זצ"ל: גש לחלותך כנער ולא כבער. שמעתי בשם זקני הה"צ **מוהר"ר זונדל** מבראד, על פי דאיתא **ברש"י** ז"ל בפסוק (בראשית כב, יג) והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם וגו' ויעלהו לעולה תחת בנו. וז"ל "על כל עבודה שעשה ממנו היה מתפלל ואומר יהי רצון שתהא זו כאילו היא עשויה בבני, כאילו בני שחוט, כאילו דמו זרוק, כאילו הוא מופשט, כאילו הוא נקטר ונעשה דשן". וזהו גם כן "גש לחלותך כנער" [שאברהם אבינו ע"ה כיוון בהקריבו את האיל] שיהיה כוח עבודה חשובה כאילו עשויה בנער, ולא כבער לשון 'ושלח את בעירה' שפי' 'בהמה', והיינו שלא יהא נחשב כאילו עשויה באיל שהוא "בער", רק כאילו עשויה ב"נער" [יצחק] עצמו כנ"ל. ע"כ. (גיליון מתיקות יוה"כ תשפ"ד)

מעת זמן 'נעילה', ותיקיעת שופר

אדמו"ר האמצעי נ"ע (מוהר"ר דוב בער בנו של אדמו"ר הזקן) כתב

ספר מיוחד ביותר בשם **עטרת ראש** המבאר בעומק נפלא ובפרטי פרטיות ענייני ראש השנה ויום כיפור - איסור אכילה ושתייה וכו', וכל פרטי העבודה של הכהן גדול וכו'. וכך כותב שם בהקדמתו: היות נודע לכל דורשי ומבקשי דרך אור החיים לרוות צמאונם באור האלקי בתורה ועבודה שבלב ומוח, בכל עת רצון ושעת הכושר, להאיר נפשם באור פני מלך חיים. הנה לא כל העתים שוות להיות כלי הלב והמוח מוכשרים לקבל ולקלוט האור האלקי, כי אם בעת רצון לה', כאשר רוצה ה' בעמו, כמו בג' מועדים דכתיב אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי ה' כו' (ויקרא כג, ד), וכתוב שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך כו' (שמות כג, יז), וגם עתה שאין אנו יכולים לעלות ולראות כו', הרי מאיר בכל מועד ורגל מאור פני מלך חיים (עפ"י משלי טז, טו) בכל אחד ואחד מישראל, ובפרט בראש השנה ויום כיפור שהוא העת והזמן היותר מוכשר שיפקד כל רוח ונפש לעלות למעלה, ועל כן אמרו (ר"ה יח.) על הפסוק דרשו ה' בהמצאו כו' (ישעיהו נה, ו), אלו עשרת ימי תשובה דוקא, וכמובאר בסוף הספר באורך.

עוד מביא שם: בכל יום כיפור ויום כיפור יש בו הארה מבחנת שופר גדול דלעתיד לבוא... נמצא בכל תקיעת שופר שבכל יום כיפור, דוקא לעת ערב בנעילה, יש בו מבחינת קול שופר גדול דעולם הבא ביובל הכללי, שאז זמן עליות העולמות בכללות... וכדוגמא זו ממש יש עליה בכל נעילה דיום כיפור עכשיו... והיינו עניין עליית המלכות בנעילה דיו"כ כז' פעמים ה' הוא האלקים, שהן ז' עליות דז' מידות דבינה שבז' שמיטות היוכל עד שער החמישים, בחינת פנימיות בינה שהוא העולם הבא בכלל... וכך הוא מעין זה בכל נעילה דיו"כ שבכל שנה ושנה, שהוא גמר חתימה לחתום כל הכתוב לחיים, גם נשמות שנקראים 'אובדים' ו'נדחים', כיהכל יכולין לעלות אז, להיות

"קדושת ד' הימים בין יו"כ לסוכות"

משה רבינו העמיד דינים לשפוט את העם
בשאלותיהם בארבעת המינים

כתב הרה"ק מבארנוב בספרו **אורה ושמחה** ע"פ הנודע **מהאריז"ל** שהשם סא"ל הוא שם קדוש, וכשישחוט הקב"ה את הס"מ, יציא ממנו אות מ' וישאר רק השם הקדוש סא"ל. ולכן לאחר שהשלמנו את ארבעים היום מראש חודש אלול עד יוה"כ, שהוא בחי' מ' שלו, וכבר לא היה לו שום שליטה אתמול ביוה"כ כיון שתיקנו את המ', וממילא נשאר רק שם קדוש סא"ל והוא בגימ' סוכה, בגימ' שמות הקודש יחוד הוי-ה אדני-י.

סא"ל ר"ת אתה סתר לי, שהקב"ה מסתיר אותנו בצל כנפיו, ושומר עלינו מצר, וזה נעשה תיכף לאחר יוה"כ שנשלמו מ' יום, לכן תיכף עוסקים במצות סוכה.

בפ' יתרו נאמר שישב משה לשפוט את העם, ופרש"י שזה היה ממחרת יוה"כ, וכתב הרה"ק מבארנוב שהיו באים אצל משה מהבוקר עד הערב עם אתרוגים לולבים והדסים, לשאול על כשרותם והידורים. וזה מרומז בפסוק 'וירא יתרו חותן משה את כל אשר ה'ו'א ע'ושה לעם', אשר הוא עשה לעם ר"ת של אתרוג הדסים ערבה לולב. כי לאחר שניצח משה את הס"מ לבטל הקטרוג של אותו עון, תיכף ציוה עליהם לקחת ארבעת המינים כלי זיין, להראות שנצחנו את המלחמה. ואע"פ שרק לאחר שנה קבלו מצות תורת כהנים 'ולקחתם לכם ביום הראשון וגו', אך כבר כתב הגר"א שכל אלו המצוות כבר קיימו בני ישראל קודם לכן, והן סוכה והן ד' מינים קבלו רק לשנה הבאה, אך כל זה כבר קיימו מתחילה, ובזה היה משה עסוק לפסוק שאלות ד' מינים כל היום. ובעצת יתרו העמיד להם דינים רבים לפסוק השאלות של ארבעת המינים.

דאיתא בשם **האריז"ל**, דיש צדיקים שהם יושבים שנים הרבה בגן עדן ואח"כ מוכרחין לירד לגיהנם, מחמת שרוצין אותו שיבואו לשבת בגן עדן העליון, ויש פגמים דקים אשר בגן עדן התחתון לא נחשבים כחטא, אך בגן עדן העליון נחשבים כן לחטא, וצריכים מירוק חדש ע"ז על דרך דכתיב 'וסביבו נשערה מאד' (תהלים נ, ג), ודרשו חז"ל (יבמות קכא:): דהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה עכד"ק. וכן הוא בעוה"ז, יש פגמים דקים אשר לפני יום הכיפורים לא היו צריכים מירוק, שלא היו נחשבים לחטא, אך אחר יום הכיפורים, שהאדם נתעלה יותר, נחשבים חטא, וצריך תשובה מחדש. על כן גם במוצאי יום הכיפורים מבקשים 'סלח לנו' על פגמים דקים אשר דווקא אז כשכבר נקי האדם הוא צריך סליחה עליהם ולא קודם לכן. (הגה"ק מקוזיגלוב זי"ע, ארץ צבי)

אמר הגה"ק **רבי שמעון מזעליחוב** זי"ע שבימי נעוריו שאל לו אחד שאלה גדולה, מדוע למחרת של יוה"כ אינם בגדר צדיקים גמורים, הלא נתכפר להם כל עון וכל חטאת והם נקיים מן חטא ופגם. סיפר רבינו כי גם אז בימי נעוריו הבין את הענין מספה"ק תלמידי **הבעש"ט** ז"ל, ואמר לו להשואל מה שיום הכיפורים מכפר זה דוקא על החטא שיצא לפועל במעשה או אפילו במחשבה, לכפר אתכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ד' תטהרו, אבל שורש החטא הרצון שבלב לא נתהפך כלל כי גם למחרת יוה"כ ישנו הרצון כמו קודם יוה"כ. צדיק נקרא מי שלבו חלל בקרבו והיצר נתהפך לטוב וגם השורש של חטא אין בו כבר, ולזאת צריך עבודה בתורה יתירה לזכות לזה לפי שורש נפשו. (נהרי אש, ליקוטי דיבורים אות קב, ראה יסוד הדברים בישמח ישראל שבת שובה אות א')

מאיר אז בחינת שופר גדול דלעתיד לבוא, שהוא ביובל הכללי לקרא דרור בארץ, שנקרא עולם החירות... נמצא מובן מכל זה דשופר דראש השנה שאינו מועיל לעורר בתשובה לנשמות שנקראים אובדים בארץ אשור ונדחים כו' (ישעיהו כז, ג), אבל בחינת שופר דיו"כ מועיל להם גם כן, כמו שיבואו ויעלו גם הם להשתחוות לפני ה' בהר הקודש בירושלים על ידי שופר גדול, כי בנעילה דיו"כ עולים גם הם... ובהמשך שם (פרק ב): יום כיפור הוא בחינת גילוי אור עצמות - אור אין סוף ממש, בחינת אחדות פשוטה בתכלית הפשיטות, כמו שיהיה לעתיד לבוא בעולם הבא, ע"כ מספר **עטרת ראש**.

"מוצאי יום כיפורים"

על ידי שעובדין ה' אחר יוה"כ בשמחה
סימן הוא שבקשת הסליחה היה לשם שמים

פ' **השפת אמת**, אחר יום הכיפורים ימי שמחה דכתיב לך אכול בשמחה לחמך כו' כי כבר רצה האלקים כו'. מאי לשון כבר. אך באמת בני ישראל עיקר בקשתם מחילה וסליחה כדי שיוכלו לעבוד הש"ת בלב טהור כמו שכתוב כי עמך הסליחה למען תורא, ולכן אחר יום הכיפורים שנתכפרו העונות ונטהרו נפשות בנ"י, יש לקחת עצמו לעבודת הש"ת בשמחה. לחמך יינך הוא תורה ומצות. ועל ידי שעובדין אחר כך בשמחה הוא סימן שבקשת הסליחה היה לשם שמים. והקב"ה שרואה עתידות מצרף עבודת האדם אחר הכפרה לכפר לו בזכות זה, וזהו כי כבר רצה שזו עבודה בשמחה כבר נתקבל לפניו יתברך:

על מה מבקשין סליחה מוצאי יו"כ שמעתי מקשים, מדוע במוצאי יוה"כ מיד אחרי שנגמר היום אומרים תיכף 'סלח לנו אבינו כי חטאנו', הרי זה כבר נמחל לנו הכל? ונראה בזה, לפי מה

עסק ארבעת המינים

השם משמאל כתב בסוכות (תרע"ח) דדעת אביו **האבנ"ז** שעסק ארבעת המינים יניחו דווקא על ד' ימים אלו שבין יוה"כ לסוכות, וכמו ששמע מאביו שע"י הדמעות של יוה"כ יכולים לרחוץ הכתמים של האתרוג.

הרה"ק **רבי מרדכי'לע נדבורנער** (בהרה"ק רבי ישכר בער'טשע מנאדבורנא זי"ע יומא דהילולא - ט"ו תשרי) קיבל פעם אחת אתרוג מלא כתמים, ולאחר יוה"כ היה נקי וזך. ויש בזה כמה מנהגים כמובא **במטה אפרים**:

לימוד התורה באלו הימים הוא הבל פה שאין בו חטא

כתב **הארץ צבי מקווי'קולוב** על מה שאמרו חז"ל שיש חביבות יתרה לתורה של תינוקות של בית רבן שיש להם הבל פה שאין בו חטא, נלע"ד שיתרה מזאת הוא הלימוד תורה שיש בין יוה"כ לסוכות, כי אין בנו חטא מאחר שזכינו לכפרת יוה"כ, וחייבה יתרה נודעת לנו שאנו מצווים ועושים,

שלא כתשב"ר שאינם מצווים ועושים. ולכן סוגרים את החידרים של הילדים באלו הימים, כי הלימוד תורה של כל ישראל הם בבחי' הבל פה שאין בו חטא. ואמר זאת **לאבני נזר** והסכים לדבריו.

טעם על ד' ימים מיוה"כ לחג הסוכות

הביא **בשם משמאל** (מועדים, מוצאי יוה"כ שנת תרע"ז): בפייט (יום ב' של סוכות) נתן טעם על ריחוק ד' ימים סוכות מיוה"כ, כדי שלא לערב שמחה בשמחה, הפירוש שמחה של מחילת העוונות בשמחת החג. ומכלל שבדין ה' שתיכף אחר יוה"כ שנתקיים (בראשית לג טז), וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה, יתקיים ויעקב נסע סוכותה כבזוה"ק (ח"ג ק' ע"ב). ויש לומר טעם על המתנת ד' ימים אלה, דהנה משמע במדרשים שהעקידה וגם מילת אברהם היו ביום הכפורים. והנה בעקידה כתיב ביום השלישי פירש"י שלא יאמרו הממו וערבבו פתאום, אלא המתין לו שלשה ימים כדי שכל מה שיעשה יהי בתכלית ישוב הדעת,

ולא יאמרו שמחמת שגברה עליו ההתלהבות לא עשה בדעת שלימה. וזה עצמו יש לומר הטעם מה ששאל עצה על המילה, שכל המפרשים דברו בזה מה ראה לשאול עצה ע"ז. ולפי דרכנו יש לומר כדי להראות שלא עשה כמטורף בדעתו מחמת ההתלהבות אלא בתכלית ישוב הדעת. והנה ידוע למבינים שדעת היא קישור השכל והמדות, ואאע"ה בשביל שעשה ביישוב הדעת גמור, וכדי שלא יאמרו, זכה נמי שהענין האלקי יהי קשור בו ובזרעו בלי שום פירוד וסילוק לעולם. והנה כענין זה הם ישראל ביוה"כ שגם הס"ם מעיד עליהם שהם כמלאכים, כבמדרש, והתלהבות ישראל ביוה"כ גדולה מאוד, והי' מקום לומר שכל מה שישראל מתאמצים במצוות לולב ומיניו וערבה, סוכה וניסוך המים, הלל ושמחה, שזה בא מחמת ההתלהבות ובלי ישוב הדעת, ע"כ באה המצוה להמתין ד' ימים עד שיהי' נעשה הכל ביישוב הדעת גמור, ובשביל זה זוכין בסוכות לדעת כידוע למבינים, וכן אנו אומרים קודם נטילת לולב ובנענועי אותם תשפיע שפע ברכות וכו'.

יקרה מפנינים

מענינו לאיזה הצטרפות קוראים אותו סתם יום הקדוש:

•••••

ביום הכפורים שישראל עושין תשובה שלימה כל העולמות מתעלים

א' מהרה"ק **רמ"מ מרימנוב**, מה שאסרו נעילת הסנדל ביום הכפורים. משום שביום הכפורים שישראל עושין תשובה שלימה כל העולמות מתעלים, וגם האדמה שאנחנו עליה נתעלית ונקראת אדמת קודש, ועל כן אסור לילך עליה בנעל, כמו שכתוב (שמות ג) "של נעליך מעל גלגלך כי המקום אשר אתה עומד עליה אדמת קודש".

בערב יום כיפור לפי שהיטב חרה לו אשר נצחו אותו ביום הזה.

•••••

טעם שאין אומרים סתם יום הכיפורים רק קוראים אותו יום הקדוש

כתב **ה'בני יששכר'**, הנה תמצא בתורה שבעל פה, המסכת המדברת מענין מצות היום לא נקרא שמה על שם היום יום הכפורים (כאין שבת פסחים ר"ה סוכה) רק נקרא **יומא**, להורות קדושת היום הוא ממקום נעלם ראוי להסתירו. על כן מנהג אנשי מעשה שלא להזכיר שמו כל כך בפשיטות באיזה דברים, רק כשמזכירין

בני' זכו לתשובה שלימה וזכו לקבל לוחות אחרונות

בשפת אמת (תרס"ב, ד"ה הסעודה): נראה דעיקר שזכו ללוחות אחרונות מכה התשובה שעשו בערב יוה"כ, כי בלוחות הראשונות החטיאם השטן כדי שלא יזכו אל הלוחות ביום האחרון, שהיה מוכן משה רבינו ע"ה לירד מן ההר למחרת, ובודאי גם באחרונות עמד השטן בכל כחו לעכב אותן ולהחטיאם, ואבותינו גברו עליו, ועיקר בעל תשובה באותו מקום באותו הזמן, ולפי שעמדו על נפשם זכו לתשובה שלימה וזכו לקבל לוחות אחרונות, ולכן איתא שהשטן מתגבר

עובדות צדיקים

עבודתו הנוראה של החת"ס בערב יוה"כ

הדעת סופר (אב"ד פרשבורג) סיפר שכשנכנס **רבי משה טוביה ליהמן** לבית חותנו החת"ס בערב יוה"כ, תיכף שפתח את הדלת קפץ לאחוריו ויתעלף, לאחר שעוררו אותו יצא החת"ס מחדרו ושאל אותו 'האם ראית משהו', אמר לו **רבי משה טוביה**, נבהלתי כי ראיתי אש, אמר לו החת"ס היה לי ביקור מאליהו הנביא אצלי בביתי. וכ' **הדעת סופר** שאותו החת"ס שהיה לו גילוי אליהו בעיוה"כ, באותו יום קרא לבתו שמחה'לע אשת **רבי משה טוביה** ולבתו הינדל, שילכו לבית תלמידו בפרשבורג, וישדכו היתום והיתומה דווקא היום הזה, ואמר שהוא מוכרח לקחת הזכות הזה לבית הכנסת, כי אין לי שום זכות ללכת לביה"כ ביוה"כ... באותו יום אחר החת"ס לבא לכל נדרי, השמש דפק בביתו שיבוא לומר כל נדרי כי כבר עברה השעה, ויאמר לו

החת"ס 'כל זמן שאין אני מקבל יוה"כ אין נעשה יוה"כ בשמים'... הרי לנו יהודי שאליהו הנביא בא לבקר בביתו באותו יום, ובשמים ממתנים שיקבל יוה"כ, והוא אין לי במה לגשת ליום הקדוש ומחפש לגמור איזה שידוך בין יתום ליתומה, שיהיה לו זכות אחד לגשת ליום הקדוש. כך חיו הצדיקים, כמ"ש בנועם אלימלך שהצדיקים יושבים תמיד בפתח האהל, עוד לא התחילו לעבוד את ה' מימיהם. (הרב רייזמן)

פעם אחת, בא לפניו [לפני הרה"ק ר' מאיר מפרמישלן זצוק"ל] בערב יום הכיפורים, כפרי אחד ותרנגול לבן לכפרה בידו. אמר לו רבינו הקדוש: אני אומר לך מה התרנגול אומר: "אני הגבר" ר"ל תרנגול, כאומרם 'קרא הגבר' (יומא כ; סוכה נא); "ראה עני", צער "בשבט עברתו" של הבעה"ב, שצד אותי בכעס, "אותי נהג ויולך"

עוד "חושך ולא אור" עוד טרם האיר הבוקר תפס אותי. "אך בי ישוב" חושב הוא שתשובתו על כל עונותיו אך בי היא, ולכן "הפך ידו כל היום" ולא יתאונן האדם על עונותיו כי, "גבר" תרנגול "על חטאיו", אבל באמת לא כך היא, כי אם עיקר התשובה היא בעזיבת החטא וחרטה גמורה, ואז שם ורפא לו (מרגניתא דר' מאיר)

כשהם מחייכים שמח עמהם הקב"ה

הרבה מחסידים ואנשי מעשה בירושלים עיה"ק היו דבוקים בצדיק הרה"ק **רבי דוד צבי שלמה מלעלוב** זיע"א. פעם אחת בערב יוה"כ, בא הג"מ רבי שמואל שנקר [חתנו של הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל] לבית המוסר בחצר שטראוס ועסק כמה שעות בלימוד המוסר לכבוד ערב יום הקדוש, לאחר שיצא מבית המוסר והלך לביתו, עבר דרך מקום מגוריו של **רבי דוד צבי מלעלוב**, וראה שהדלת פתוחה

יקרה מפנינים

הכל ניתקן מבלי שישאר רושם כלל

תובנה מעמיקה מחדד **הרב משה יעקב קנר שליט"א**, (במאמרו יום כיפור): וודאי ידוע לך המעשה שהובא בטור (או"ח תר"ד) על חייט שקנה לכבוד סעודת ערב יום הכיפורים את הדג היחיד שהיה אז בשוק. גם עבדו של שוטר העיר רצה לקנותו אבל החייט שילם מחיר פי חמש מערכו וזכה במקחו. "שלח השוטר אחר החייט ואמר לו: "מה מלאכתך?" אמר לו: חייט" אמר לו "ולמה קנית דג שוה זהוב בחמשה זהובים? ולא עוד אלא שלקחתו מיד עבדי ששלחתיו לקנותו לי?" השיב לו "והיאך לא אקנונו אפילו בעשרה? כדי לאוכלו ביום כזה, שצונו הקב"ה לאכול ולשתות ושאונו בטוחים שהקב"ה יכפר לנו עונותינו?" אמר

לו: "אם כן יפה עשית" ופטרו והלך לשלום". כשלמדתי את דברי הטור ואת נושאי כליו בענין זה, עדיין לא היה ברור לי למה הודיעו לנו חז"ל את מקצועו של אדם זה, מה היה גרע מן הסיפור אם היה נגר, נפח או סנדלר? עד שעלה פעם מבין השורות רעיון כזה. האיש רמז לו לשוטר הסבר ענין היום, ביחס להבנתו הפשוטה והנבערת. "שוטר נכבד! במקצוע שלי, החייטות, ידוע שבגד שנקרע ונתקלקל, כמעט אי אפשר לתקנו בלי שישאר רושם, אפשר לשים טלאי, אפשר לתפור ולאחות את הקרעים, יש אומנים המצטיינים בזה להשחיל סיבים משני עברי הקרע ולחברם, ברם עין בוחנת תמיד תראה שהיה שם משהו... סימן לקול של פעם תמיד ישאר... אצלנו

היהודים יש מושג של תיקון ואיחוי קרעים, מבלי שישאר רושם כלל וכלל... הכל ניתקן, הכל נגזז נעלם. בגד חדש יש כאן כאילו נתפר היום מאריג חדש ושלם... יום כזה יש לנו, שהקב"ה "תופר" אותנו מחדש, כל הקרעים והקלקולים נעלמים מעל פני השטח ואף יותר מזה... לא נשאר רושם כלל. כל העבר המוכתם נמחק! ואני, כבוד השוטר, מתוך אומנתי כחייט, "מבין" אנכי בדברים כאלה יותר מאחרים, מתפעל ומעריך זאת מאד. את כספי שהרווחתי מתוך תפירה, אני מוכן להוציא בכדי לחגוג מתוך התפעלות את ה"תפירה" האלקית, שאין כדוגמתה, ושאין לנו בני אדם, מושג בתכלית השלימות שבה וכמובן את החסד העליון שנעשה לנו בזה...

המוסר, 'אוי כמה שהרבי הזה הצליח בי בדבריו...' לא רק בלימוד מוסר יכולים להכין עצמנו ליום כיפור, אלא בעוד דברים יקרים ועבודות קדושות לכבוד ה'. (מתוך שיעור של הרב רייזמן ה' אלול תשע"ח).

צדיקים מעוררים זכות על ישראל

אמר הרה"ק **רבי שלמה זלמן מוועליפאלא** זי"ע (בארית המים), קודם כל נדרי בעמדו לפני ארון הקודש, בבכיה יתירה והתלהבות גדולה, הנה אנו אומרים ונסלח וגו', כי לכל העם בשגגה (במדבר טו, כו), מהפלא הוא, הכי אפשר כי כל העם יהיו שוגגין

עם כאבי שיניים, מנסים להרגיע אותו ואינו נרגע, והילד ממשיך לבכות בקול רם, מה עושה האב, שלא יקיצו כל בני הבית, יוצא עמו לחוץ להסיח דעתו על האויר בלילה. ופעמים שהאבא רוצה להסיח דעתו ביותר, הוא זורק אבן למרחוק, והחתול רודף אחר האבן, כך מתאמץ האב לגרום לבנו שישמח ויסיח דעתו מכאבו. ברגע שהאבא מתחיל לשמוח, הוא חוזר לביתו. עתה תבין את הנמשל, אלו היהודים הארצי ופרחי היושבים כאן על שלחני, הם כביכול ה'כאבי שיניים של הקב"ה'... כשהם מחייכים שמח עמהם הקב"ה... רבי שמואל אמר אח"כ לחבריו בעלי

עלה בדעתו להכנס לבקש ברכה לכבוד יום הקדוש והנורא, בהכנסו לבית, נשתומם בראותו את **רבי דוד צבי** יושב בשלחן עם שלושה ארצי פרחי מרחובות ירושלים, ומתבדחים וצוחקים על דא ועל הא, והרבי יושב עטוף ושקוע באימת הדין בהשראת בית המוסר, לא היה יכול 'לבלוע' את הנהגת הרבי. ולא יכול להתאפק ושאל את הרבי, 'האם זה מה שיש לכם לעשות בשעה קדושה כזו, היכן הוא אימת הדין?' השיב לו הרבי במשל, לפעמים קורה אצל המשפחות הכי טובות, שהילד מתעורר באמצע הלילה

יקרה מפנינים

מליצות על כלל ישראל

מסופר בשמו של הרה"ק **ה'אמרי יוסף' מספינקא** זי"ע שהיה מוסיף ואומר: על הפסוק "אך אם יום או יומיים יעמוד" - אם יהודי יתפלל בכוונה רק בימים אלה [ר"ה ויו"ה כ], מבקשים אנו ממך "שלא יוקם", שלא תנקם ביהודי זה שאינו מתפלל בכל השנה כדבעי "כי כספו הוא", משום שהוא טרוד כל השנה למצוא מחיה וטרף עבור משפחתו. (ליקוטי אמרי יוסף - מועדים עמ' קלא)

.....

ע"י תשובה מאהבה נחשב כזית נבילה כאילו אכל קרבן פסח

בדרשות חתם סופר (שבת שובה, יט, א) ... הלא השב מאהבה נעשים לו זדונות זכיות, וכל זית נבלה שאכל, ה"ל כאלו אכל קרבן פסח בירושלם וכדומה ...

.....

אם רק ישוב מיד יתקבל

במס' יומא (פה ע"ב) האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה. יש לרמז בזה עד היכן גדולה כחה של תשובה, שאפילו יחטא האדם במזיד ושאט נפש ואינו רוצה לעשות תשובה אף,

על פי כן אם אחר כך יעלה בלבו הרהורי חרטה ויחזור בתשובה שלימה באמת, יעלה תשובתו לרצון לפני אדון כל, כי שערי תשובה לא ננעלו. וזהו 'האומר אחטא' שאומר בפה מלא שרוצה לחטוא במזיד, 'ואשוב אחטא' ואומר ששוב יחטא עוד הפעם להיות שונה בחטאו, 'ואשוב אין' שאומר איני רוצה אפילו לעשות תשובה, עם כל זה מבטיח לו הקב"ה 'מספיקין בידו לעשות תשובה' שאם רק ישוב מיד מקבלו הקב"ה, כי אין לך דבר שעומד בפני התשובה. (נפלאות הסבא קדישא (ערך תשובה) - הרה"ק ר' ישכר בער מראדושיץ זצוק"ל)

.....

בחנוכת התורה (לקוטים, תהלים קיט) מהגה"ק **הר"ר העשיל מקראקא** זצוק"ל: אז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך. יש לפרש על פי דברי הגמרא במסכת יומא דהאומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב שני פעמים אין מספיקין בידו לעשות תשובה אבל אם אומר רק פעם אחת אז מספיקים בידו לעשות תשובה עיין שם, וצריך טעם למה. ויש לומר דהנה ידוע דתשובה היא אחת מהתרי"ג מצוות, כדאיתא ברמב"ם וכן כתב הרמב"ן בפרשת נצבים כי המצוה

הזאת קאי על הפסוק דלעיל ושבת עד ה' אלקיך עיין שם. והנה כל אדם צריך לקיים התרי"ג מצוות. אם כן צריך לעשות עבירה לשמה כדי לקיים גם מצות תשובה. לזה אמר האומר אחטא ואשוב פעם אחת מספיקים בידו לעשות תשובה כי כונתו היתה כדי לקיים מצות תשובה כנזכר לעיל. אבל האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב שני פעמים אז אין מספיקים בידו לעשות תשובה כי לא היה צריך לכל זאת. והשתא לפי זה יש לפרש הפסוק (קהלת ז, כ) 'אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', כי אדם שהוא צדיק ומקיים כל המצוות על כרחו צריך לחטוא כדי לקיים גם כן מצות תשובה. והנה כל זה הוא רק אם הוא צדיק גמור שמקיים כל המצוות אזי יש לו רשות לעשות עבירה לשמה כדי לקיים גם מצות תשובה, אבל אם אינו מקיים כל המצוות זה אין לו תירוץ. והנה גבי דוד המלך עליו השלום אמרו חכמינו ז"ל (ע"ז דף ד: ד:): לא היה דוד ראוי לאותו מעשה אלא להורות תשובה. משום הכי אמר דוד המלך עליו השלום 'אז לא אבוש' בהאי תירוצא להורות תשובה רק 'בהביטי אל כל מצותיך' דייקא שאקיים כל המצוות.

ולא יהיה שום מזיד ביניהם. אך רבוננו של עולם אני מעיד בהם כי אין בהם שום איש שיאמר לשם יחוד קודם בואו לעבור עבירה, ואם כן יתכן לומר עליהם כי כולם שוגגין המה:

... לימים העיד נכדו הרה"ק **רבי משולם זושא מז'נקוב** זצוק"ל שבעלותו השמימה אל מקומו בגן עדן, אכן זכה רבינו [הרה"ק מאפטא זי"ע] לרוקן את הגהינום מיושביו. וכה סיפר רבי משולם זושא, בבואו להבהיר פשרו של מעשה פלא שאירע אצל רבינו: לעת זקנתו ביקש פעם שיביאו לפניו בשר משחיטתו של שוחט מסוים, שכל ימיו סירב לאכול משחיטתו, הנוכחים תמהו מאוד לפשר בקשתו ולא ירדו לסוף דעתו מדוע שינה מדרכו והחליט לאכול משחיטתו של

זה. גילה איפוא נכדו רבי משולם זושא פשרן של דברים: ביום הסתלקות זקני הק' [מאפטא זי"ע], ננעלו שערי הגהינום, וכל מי שנפטר באותו יום נתעלה היישר לגן עדן. אמנם זקני לא אמר די בכך, וביקש רשות להיכנס בעצמו לגהינום להוציא משם את הרשעים המתייסרים בדינה של גהינום, אמנם הגהינום סירב לפתוח לפניו שערי היות ולא נמצא בו שום חטא שיהא מקומו בגהינום. אך זקני ציוה עליו בתקיפות: פתח פיק ואכנס, כי הלא אכלתי פעם משחיטתו של שוחט ששם הוי"ה לא היה רשום. על סכיננו, ומן הדין שאירש גהינום. ואכן נפתחו שערי גהינום לפני זקני, והוא התחיל לעבור בכל מדוריו, וסירב לצאת עד שיוציא אתו את כל השוכנים שם. כיון שהגיע לאותו מדור

אשר שם מקומם של אלו שאמרו "אחטא ואשוב", אשר דינם הוא שאין מספיקין בידם לעשות תשובה, ביקש זקני להוציא גם אותם, ברם לדבר זה לא הסכים שרו של גהינום בשום אופן, ונתבקש בית דין של מעלה להכריע ביניהם. באותה שעה כאשר דנו בית דין של מעלה בדבר זה, ישב הרה"ק **רבי ישראל מרוז'ין** זי"ע ועישן את מקטרתו כדרכו בקודש, והרגישו בו סובביו ומקורביו כי נשמתו משוטטת ומרחפת בעולמות העליונים, ולפתע נענה ואמר: אמרו חז"ל "האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה". ולכאורה איך יתכן כדבר הזה, שמן השמים יעכבו את האדם מלשוב בתשובה. אלא הפירוש הוא 'אין מספיקין' כלומר אין שום ספק בדבר ש'כידו לעשות תשובה'.

יקרה מפנינים

אם רצונו לשוב אין ספק שבידו לעשות תשובה - שבשעת החטא זוכר התשובה - אזוי זאגט מען אין הימעל

בכתבי **רבי ישראל שמעון קסטלניץ**: האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה. הרה"צ **רבי שלמה מזעוויהל** אמר לי בשם הרה"ק **רבי פנחס מקאריין**, הפירוש כך: 'האומר אחטא' היינו שידוע שיחטא עוד, כי עדיין איננו מושלם, אבל 'ואשוב' רצוני לשוב בתשובה, אזי 'אין מספיקין' אין ספק בזה ש'בידו לעשות תשובה'.

כע"ז מובא גם בשם הרה"ק **ר' משה לייב מסאסוב** זצוק"ל, בספר: אילה שלוחה (להרה"צ מליטאוויסק זצוק"ל, כי תשא, ד"ה שמעתי) שמעתי בשם הרה"ק **מ' משה לייב זל"ה** זי"ע מסאסוב, שאמר על המשנה (יומא פה:) 'האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה', פי' אין שום ספק שיש בכחו לעשות תשובה, כיון שבשעת החטא זוכר התשובה.

בשם הרה"ק **ר' צבי הירש מזידיטשוב** זצוק"ל (ילקוט עטרת צבי - הרה"ק מהרצ"ה

מזידיטשוב זצוק"ל): האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה (יומא פה:). פירש הרה"ק **רבי צבי מזידיטשוב** ז"ל, 'האומר אחטא' אני יודע כי חטאתי ואחטא עוד, כי היצר הרע הוא תקיף יותר ממני ואין בכוחי להתגבר עליו, אבל 'ואשוב' אני רוצה מאוד לעשות תשובה, 'אחטא' אבל 'ואשוב', 'אין מספיקין בידו לעשות תשובה' פירוש לא יהיה ספק בידו אם יעשה תשובה, שבוודאי השי"ת יעזור לו שיעשה תשובה. וסיים: "אזוי זאגט מען אין הימעל" - [כך אומרים בשמים]. (אור הגנוז, עמ"ס עירובין)

• • • • •

תשובה מתוך שמחה

הרה"ק **אדמו"ר מקוברין** זצ"ל (מובא בבית אברהם סלאנים יוה"כ) אמר, כי בערב יוה"כ לפנות ערב מתרבה מרה שחורה ובכיות בבתי ישראל, כי השטן יש לו שליטה כל שש"ד יום, כמנין דיליה, כמאמר חז"ל (יומא כ.), וביוה"כ אין לו שלטון, וכשפורש מהם

ליום הזה, משאיר להם מרה שחורה על יום הזה, שבזה לא יוכלו להתעלות, ויעכב אותם ממדרגת עבודת יום הקדוש הזה. אולם, מי שהוא בר דעת, יודע כי העיקר להיות גם התשובה בשמחה, כמו שכתוב וגילו ברעדה (תהלים ב, יא), מתחילה שמחה, אחר כך יבוא מזה לרעדה, שהוא מרירות, ולא מרה שחורה. ומכוח זה ייהפך מ'כרת' ל'כתר'. וכמובא אחד מהטעמים כל האוכל ושותה בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי (יומא פא:), שהתשובה היא מצות עשה מן התורה כמו כל המצוות לקיים בשמחה, (והלא דברים קל וחומר, אם כל מצוה ומצוה צריך להיעשות בשמחה, ק"ו תשובה - שהיא מצוה כללית וגבוהה מכל המצוות - שהרי בכוחה לתקן את כל המצוות, בוודאי שצריך להיעשות בשמחה), והיות יוה"כ אסור באכילה ושתיה, לכן מצוה לאכול בתשיעי, שעל ידי זה יוכל להיות בשמחה ולקיים מצות תשובה משמחה.

כשנשמעו הדברים בפמליה של מעלה, מיד פסקו שהצדק עם **הרבי מרוז'ין** וכך נקבעה הלכה לדורות, ואזי גם אלו שהיו במדור זה הצליח זקני להוציאם ממדורם בגהינום להביאם עמו לגן עדן. (פרקים נבחרים מתולדות הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא זצוק"ל (פי"א))

בשעת פתיחת הארון לאמירת כל נדרי, קודם אור זרוע לצדיק הזכיר הרה"ק **רבי אליעזר מזדיקוב** זי"ע השם **לוי יצחק בן שרה סאשא**, אמר שהוא המליץ הטוב ביותר לישראל:

דרשת כל נדרי של הרה"ק מברדיטשוב זי"ע

פ"א בדרשת כל נדרי, אמר הרה"ק **מברדיטשוב** זי"ע, חפשתי בכל ירכתי בית המדרש ולא מצאתי יהודי שיכור אפילו אחד אילו היו הגויים מצווים לאכול ולשתות ובלילה להאסף להתפלל, לא היה לך אפילו "מנין" אחד מהם, כי כולם היו שיכורים. ועמך ישראל כולם נקבצו ובאו לך באימה ורעדה, מי כעמך ישראל.

כשהגיע המגיד הק' מקאז'ניץ זי"ע
ל"ויאמר ה' סלחתי כדברך"

החסיד **רבי הרשלי איטשע'ס** ז"ל סיפר **לרבינו מרוז'ין** זי"ע את אשר שמע בעצמו מפה קדשו של **המגיד הק' מקאז'ניץ** זי"ע בשנה האחרונה לימי חייו בעלמא הדין (ד' ימים לפני הסתלקותו) וזה אשר סיפר: המגיד הק' ניגש להעמוד ואמר "כל נדרי", וכשהגיע ל"ויאמר ה' סלחתי כדברך" הפסיק ואמר בלשו"ק: רבש"ע, גודל גבורתך מי יוכל לספר ולמלל, כי לא ידע איש גבורתך זולתך, וגודל חולשת גופי לא ידע אדם זולתי, והא ראייה, כי מנהגי בכל שנה ושנה להתפלל מדי יום ויום לפני התיבה ובשנה הזאת לא עמדתי לפני התיבה בכל יום כמנהגי, ואתה רבון כל העולמים יודע כי הסיבה הוא מחמת חולשת גופי, וזה אשר בכל חודש אלול הבעל"ט כן עמדתי לפני

התיבה בכל יום בתפילה ובתחנונים, הלא יודע אתה רבון כל העולמים כי לא עשיתי זאת למעני, רק למען עמך בית ישראל, והנה אם כן הנני שואל אותך ית' וית', מה זאת כי עלי נקל הדבר לקחת עול בניך בני ישראל עם חולשת גופי לייגע את עצמי בעבודה ותפלה על עמך בית ישראל, ואתה שלך הגדולה והגבורה קשה עליך לומר שני התיבות "סלחתי כדברך".? והוסיף עוד והתחנן ואמר: רבון כל העולמים אולי תאמר כי מסיבת חסרון הצדיקים בעולם הזה הנך מונע מלומר "סלחתי כדברך", הלא יש לך **ברימנוב הרב רבי מענדל מפריטיסק** אשר יעמוד נגד כל צדיקי הדור, וא"ת אשר מפאת חסרון האורים ותומים תמאן באמירת השני תיבות "סלחתי כדברך", הלא **בלובלין** יש לך ה"חווה" **הרב רבי איצק'ל** אשר מאיר כהאורים ותומים שהיה נקבע בלבו של אהרן הכהן גדול, וא"ת כי חסר לך "בעלי תשובה" עלי תבל, הנה אנוכי עם חולשת גופי, מוכן אנכי לעשות תשובה בעד כל קהל עדת ישראל, ואם כן הנני מבקש ממך בכל לשון של בקשה אמור נא מלה "סלחתי". כה היה מכפיל דבריו פעמיים ושלוש, וכעבור שעתא חדא ציווה **המגיד הק'** להמשוררים לשיר בקול נעים, גילה ורנן, וגם הוא פתח פ"ק וקרא בקול גדול "ויאמר ה' סלחתי כדברך". כאשר גמר המספר את סיפורו אמר לו **רבינו מרוז'ין** זי"ע "אני מאמין באמונה שלימה שהרב המגיד שמע מפיו של הקב"ה "סלחתי" כמו ששמע משה רבינו ע"ה, ואלמלא כן, לא היה ממשיך להתפלל תפילת ערבית".

אא"ז מו"ר [הרב הקדוש רבי אלימלך מגראדזיסק] זי"ע סיפר, שבימי **הבעל שם טוב** זי"ע שמעה אשה אחת במוצאי יום הכיפורים, שאחד מברך את חבריו שתפלותינו יעלו למעלה, ענתה ואמרה האשה, הכי צריכים אנו

עוד לבקש מהשם יתברך על זה, אחרי כל הבכיות וכל התפלות שהתפללנו במשך היום הזה, הלא אף גזלן נענה לבקשות ובכיות כעין אלו. ואמר **הבעל שם טוב** זי"ע, שדבריה עשו רושם גדול בשמים, וזכו על ידי דבריה לשנה טובה בכל הענינים. ומצינו ענין זה בתוה"ק, שכל התפלות שהתפלל משרע"ה בתחנונים 'ואתחנן [אל ד'] בעת ההוא' וכיוצא בזו לא הועילו, וכשדבר בתוקף 'למה יאמרו מצרים וכו' שוב מחרון אפיך וכו' זה הועיל מיד, 'ויאמר ד' סלחתי כדברך'. (בינת ישראל (למוצאי יו"כ))

אם עונינו ענו בנו'

בליל יום הכפורים קרא מרן הרה"ק **רבי שלום מבעלזא** זי"ע לחייט אחד מהעיר בראדי, ושאל אותו: הידעת מה פירוש הפסוק "אם עונינו אנו בנו"? פשוט, השיב החייט, "אם עונינו" - למרות העוונות והפשעים "ענו בנו" - בנינו אנו לה' אלקינו. ה"פירוש" עורר גיחוך בקרב יושבי בית המדרש, אך בעיני **הרבי** הוטב, ואמר שבשמים גרם פירוש זה שמחה ושעשועין דמלכא, והמתיקו את הדינים:

כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון'

בעל תשובה אחד התאונן מרה לפני הרה"ק **רבי ישראל מרוז'ין** זי"ע, על כי הרבה לפשוע נגד השם יתברך, וגם אחר שובו בתשובה חזר לפעמים על העבירות ואיך תקובל עוד פעם תשובתו. נחם אותו הרבי, וכך אמר: בברכת השמונה עשרה ביום הכפורים אנו אומרים "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון". והרי היה לנו לומר "כי אתה "סולח" לישראל "ומחל" לשבטי ישורון". אלא המילים "סלחן ומחלן" מורות כי הקב"ה רגיל לסלוח ורגיל למחול (ע"ד שדרשו חז"ל במסכת בבא מציעא ל"ג א': רובץ- ולא רבצן, והיינו הרגיל לרובץ), שאף אם אחר מחילת החטא שנה האדם

בחטא. בכל זאת אם חוזר בתשובה סולח ומוחל לו שוב. כי הוא יתברך סלחן ומחלן, אומנתו בכך, דרכו תמיד לסלוח ולמחול.

התשובה של הרבי ר' זושא

באחד מימי ראש השנה, ישב הרה"ק **רבי זושא מאניפולי** זיע"א בקרב תלמידיו וכולו אחוז בשרעפים. אחד התלמידים הבחין כי **רבי זושא** שקוע בעולמות עליונים, ומתוך כך חלפו בו הרהורי תשובה על מקומו של **רבי זושא** לעומת דרגתו שלו... בעקבות מחשבות אלו החלו דמעות זולגות בעיניו. יתר התלמידים שהבחינו באותו תלמיד היושב ובוכה, החלו גם הם להרהר בתשובה עד שכולם הרימו את קולם בבכיה. בתוך כך התעורר **רבי זושא** משרעפיו, וכאשר הבחין כי כולם בוכים סביבו אמר: רבוננו של עולם, גם אני הייתי צריך לעשות תשובה, אך אין בי די כח לשם כך, על כל פנים עלי לפחות להתחיל לשוב אליך...תשובה הנם ראשי תיבות של חמישה פסוקים:

ת' - "תמים תהיה עם ... אלקיך".

ש' - "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח).

ו' - "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח)

ב' - "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו)

ה' - "הצנע לכת עם אלקיך" (מיכה ו, ח).

אני אתחיל עם הפסוק הראשון: "תמים תהיה עם... אלקיך". ואתה, רבוננו של עולם, תעזור לי להשלים את יתר הפסוקים. (מנורת זהב)

ויכוח בין אב לבנו שהביאה לסגוריה טובה

אבינו מלכנו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו (תפילת עשי"ת). סיפר אחד ממשמשיו של **האדמו"ר מטאלנא** זצ"ל: התלויתי פעם לרבי בנסיעה באוטובוס חזרה לביתו בבית

וגן, והנה נזכר הרבי כי עליו לקנות תרופה מסוימת. נכנסתי עמו לבית מרקחת ידוע בירושלים, בו היו באותה עת שני רוקחים, אב ובנו. הרוקח האב, שכבר הכיר את הרבי, קידמו במאור פנים וביקש ממנו ברכה להצלחה, ובינתיים היה בנו עסוק עם לקוח אחר. הבן עלעל בדפים שלפניו ואמר לאותו לקוח במעט טרוניה: "רשום כאן חוב ישן על שמך, אולי כבר הגיע הזמן לפרוע את החוב?" האב, בשמעו זאת חש שלא בנוח והעיר לבנו: "אל תיקח ממנו כסף עבור החוב, כבר מחלתי לו מזמן ואין לו כאן שום חוב". רגז הבן וטען: "אם החלטת למחול לו, טוב מאוד, אבל למה לא מחקת את סכום החוב מן המחברת? אם מוחלים, צריכים גם למחוק! הנה, עכשיו גרמת לי אי נעימות, שאני מבקש ממנו כסף בעוד אתה, בעל החנות, כבר מחלת לו". הרבי הבחין במתח שנוצר, ולפתע ניגש אל השניים כשפניו נוהרות משמחה, ואמר להם: "רבותי, גרמתם לי הנאה מרובה בשיחה שלכם. עכשיו נתחדש לי דבר נפלא: בעשרת ימי תשובה מבקשים 'אבינו מלכנו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו' - מדוע 'מחוק' דוקא? רק הכוונה כדברי הבן - שאומרים לאבינו שבשמים, אם אכן מחלת לנו על העברות, למה הן נשארו כתובות? מבקשים אנו: מחוק ברחמיך הרבים, אל תשאירן כתובות, שלא יבואו שוב לגבות. זו סנגוריה טובה ופשט טוב", אמר להם הרבי. ועוד במשך כל הדרך לביתו חזר על הדברים למשמשו ואמר לו: "כל דבר הקורה בעולם שייך בהשגחה פרטית לכל אחד. הנה קיימנו 'הלומד מכל אדם'. מכל מצב שהוא יכולים ללמוד דבר מה לעבודת ה'. אין לך אדם שאין לו מקום ואין לו שעה. מכל אחד יש מה ללמוד". (תנחומים ישעשעו נפשי)

אב ידעך מנוער

הצדיק **רבי נטע מחלם**, מתלמידי **רבי אלימלך מליז'נסק**, היה בצעירותו

נחבא אל הכלים. הוא התגורר בכפר קטן, בביתו של בעל אחוזה שאת ילדיו לימד תורה. ילדיו של הכפרי היו בעלי כישרונות חלשים ולא ראו ברכה בלימודם. אולם רבי נטע לא חש פחיתות- ערך ללמדם ולהשקיע בהם מאמצים מרובים. מבחינה מסוימת אף היה המצב הזה לטובתו. הילדים, שלא היו מסוגלים להתרכז בלימודיהם זמן ארוך מדי, הותירו לו זמן למכביר לעבודת בוראו. במרבית שעות היממה נהג להסתגר בחדרו, ללמוד תורה בעמקות ולהתפלל בדבקות. רבי נטע היה מרוצה מצורת חיים זו והדבר יכול היה להימשך כך זמן רב, לולא אירע מה שאירע. ליל שבת אחד, באמצע הלילה, התעוררה בעלת-הבית משנתה. אוזניה קלטו קולות מוזרים בוקעים מחדרו של המלמד. הדבר עורר את סקרנותה ובשקט קרבה אל החדר. היו אלה קולות נעימים וערבים של שירה ותפילה. האשה התכופפה והציצה מבעד לחור המנעול. לעיניה נגלה מחזה שלא מן העולם הזה. במרכז החדר ניצב המלמד, בבגדי השבת המבהיקים שלו, בידו האחת סידור התפילה וכל גופו מתנועע בהתלהבות עצומה. פניו נשואות כלפי מעלה ועיניו מאירות באור עילאי. שעה ארוכה הביטה בעלת-הבית כך דרך חור המפתח, מרותקת למראה עיניה. למחרת החלה להתחקות ביתר דקדקנות על מעשיו של המלמד. ואכן, ככל שהוסיפה לעקוב אחריו, נחשפו והלכו לפניה הנהגותיו המיוחדות. יום אחד שיתפה בתגליתה גם את בעלה. מכאן ועד לפרסום שמו של המלמד הצדיק ברבים, הייתה הדרך קצרה. אט-אט החלו אנשים מהכפר ומהסביבה לפנות אל רבי נטע בשאלות ובבקשת ברכות. שמו התפרסם כתלמיד-חכם וכפועל ישועות, וכעבור זמן הוזמן על-ידי הקהילה היהודית בוולאדובה להתמנות לרבה. עד מהרה החלו רבים לנהור לבית-מדרשו כדי לקבל ממנו

תורה וליהנות מזיו ומברכותיו. חלפו חודשים אחדים ובמצבו הכלכלי של בעל האחוזה הכפרי חלה הידרדרות. בכל תקופת שהותו של המלמד הצדיק בביתו, ראה ברכה במעשה ידיו ואף נחשב לאדם אמיד. והנה אך עזב הצדיק את ביתו, והגלגל הסתובב באחת כלפי מטה. הוא הפסיד את מרבית נכסיו וכספו וכמעט הגיע לפת-לחם. באחד הימים הבזיק במוחו רעיון לנסוע לוולאדובה, מקום מושבו של הצדיק רבי נטע. "שנים רבות תמכתי בו, וכעת הגיע הזמן שיגמול לי טובה ויעניק לי מברכותיו", הרהר. הכפרי הגיע לבית-מדרשו של רבי נטע ונדהם מהמעמד הרם שאליו עלה 'המלמד' של ילדיו. היה זה ערב שבת והוא התכונן לשהות במשך השבת במחיצתו של רבי נטע, ועם צאת השבת להיכנס אליו ולשטוח לפניו את מצוקתו. הוא ציפה, שברגע שהצדיק יראהו, ישמח

מאוד - שמחת ידידים ותיקים... רבה הייתה אכזבתו כאשר היחס שקיבל מהצדיק לא היה שונה מזה שהעניק לכל אחד. הוא אמנם הסביר לו פנים ולחץ את ידו בחמימות, אולם כך נהג עם כולם, ואילו הוא ציפה שהצדיק ינהג בו יחס מיוחד ומופגן של העדפה. עם צאת השבת נכנס הכפרי אל חדרו של רבי נטע בהרגשה כבדה. הוא לא הצליח לעצור בעד תחושותיו. "יש לי קושיה, רבי!", אמר עם כניסתו לחדר. רבי נטע, שכאילו המתין לשאלה, השיב: "נו, נו, שאל". והכפרי שאל: "בימי הסליחות וכן בימי ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-הכיפורים אנו מזכירים שוב ושוב את זכות אבותינו, אברהם יצחק ויעקב. ואחר כל זאת, בתפילת הנעילה, אנו שוב פותחים בפיוט 'אב ידעך מנוער' - זכות אבות. וכי לא היה ראוי שבעת חתימת הדין נחדש משהו על כל מה שביקשנו

בתפילות הקודמות?". רבי נטע הביט בכפרי הפשוט, שהכירו היטב, בעיניים זוהרות. "אולי יש לך תירוץ משלך על קושייתך?", שאלו. "אכן, רבי", השיב הכפרי, "לעניות דעתי כך הוא הפירוש. בעת חתימת הדין יש חשש שיבוא המקטרג ויטען, מה כל הרעש שעושים מזכות האבות, וכי אילולא האבות, הייתה גדולתו של הבורא פחותה במשהו? על כך אנו משיבים: 'אב ידעך מנוער'. אמת שגדולתו של הקב"ה אינה מוטלת בספק. אולם אברהם אבינו הכיר בה עוד בטרם נתפרסם שמו הגדול בעולם, ולכן הוא וזרעו ראויים לחסדי ה' גם לאחר שכבר נתפרסם שמו בכל העולם". הכפרי השפיל את עיניו ובקול רועד הוסיף: "הרבי היה קדוש וצדיק גם בלעדיו, אבל איש בעולם לא ידע על כך. אנוכי הוא שהודעתי לכול את שמו וטיבו, ומדוע אין הרבי נוהג בי עתה בחסד

יקרה מפנינים

תכשיט' לפני ה' אלווקיך

בבית אברהם (סלאנים, יוה"כ): **הבעש"ט** זי"ע שאל פעם לאחד מגודל מעלת אביו, כי ראה אותו בעולם העליון במדרגה גבוהה ומאיר מאוד. השיב לו, שהיה שליח ציבור בימים נוראים, ובעת שהיה אומר הודוים בבית הכנסת היה מנגן בניגוני שמחה. הרה"ק ר' דוד פורקס ז"ל ראה את החזן מזסלב ז"ל כשהיה מנגן את הודוים, אמר, רבש"ע! לו לא היו חוטאים עם ישראל, איפה היית לוקח אזא זיסן אשמנו ('אשמנו' מתוק כזה). וזהו שובה ישראל עד ה' אלקיך (הושע יד, ב), 'עַד' הוא לשון 'עָדָיו' (עפ"י שמות לג, ו), שיעשו 'תכשיט' לפני ה' אלווקיך. אין חידוש העושה תכשיט מכסף וזהב המיועדים לכך, אלא המהפך מדבר שאינו ראוי לכך לתכשיט מתוך אומנות יתירה. וכמו העושה מרקחת

ממינים מרים ומהפכים מר למתוק, לדבר גדול ייחשב. וזהו התכשיט לפניו יתברך שמו, שמהפך על ידי תשובה מאהבה את הזדונות לזכויות. 'עַד' עם הכולל בגימטריה בטחון, כי הרבה חיזוק ובטחון צריך להיות לאיש יהודי שיוכל לשוב בתשובה שלימה ולהיות 'עָדָיו' של הקב"ה. ואלו הם דבריו של החידושי הרי"ם זצ"ל (מתוך מאמר לערב יום כיפור, בתרגום חופשי מאידיש): ... ומכל שכן אם קלקל ח"ו בדבר גס, ומעייץ מקודם בסור מרע - במקום שהוא עומד, הלא חושב בדברים מגונים שעשה, ובמקום מחשבתו - שם הוא! בנפשו הוא שקוע כולו בזה שמעייץ בו, וממילא הוא שקוע בכיעור, ובוודאי לא יחזור בתשובה, כי יתגשם אצלו המוח, ומתהווה מזה טמטום הלב, ויוריד על עצמו עצבות חלילה. ואפילו אם לא

עשה מעשה גס, ומוחו לא יתגשם ולבו לא יטומטם כשיחשוב בסור מרע, גם כן לא כדאי לעסוק בסור מרע, ממה נפשך, להתעסק בבוץ לכאן ולכאן, הרי נשאר להיות בבוץ, כן חטא לא חטא - מה יש לְשַׁמֵּם מזה, בהזמן שחושב בזה יוכל להיות נוקב מרגליות, שיהיה מזה דבר מה לשמים. על כן 'סור מרע', תפנה מהרע, אל תחשוב בו, 'ועשה טוב', עשית חבילות עבירות עשה חבילות מצות כנגדן (ויקרא רבה כא ד). על כן היום לפני יום הכיפורים צריכים להרגיש עזיבת החטא בישוב הדעת ומעומקא דליבא, לא על ידי התפעלות, וקבלה בלב על להבא, ולהיות בשמחה, כמו שכתוב (תהלים ק, ב) עבדו את ה' בשמחה, ולומר את הוידוי על חטאים כמה שיותר מהר, לא להיות שקוע בהם, כי אם ב'ותמלוק את ה' לבדך', עכ"ל.

מיוחד, כשאני שרוי במצוקה?"... חיוך רחב עלה על פני הצדיק. ניכר היה בו כי הוא רווה נחת מפירושו של הכפרי. בחמימות רבה אמר לו: "לך לביתך, ואני מבטיחך כי בעזרת השם תשוב בקרוב לגדולתך כבראשונה". ואכן, לא ארך זמן רב והכפרי שב למעמדו ולעושרו. שנים רבות לאחר מכן נהג רבי נטע לחזור ביום-הכיפורים על פירושו של בעל האחוזה מן הכפר על המילים "אב ידעך מנוער". (גל' שיחת השבוע)

מספרים על הרה"ק **רבי לוי יצחק מבארדיטשוב** זי"ע שְׁשָׁכַר פעם יהודי פשוט עם הארץ באומרו לו שיתן לו במשך שנה תמימה אכילה, שתיה, לינה וכל צרכיו בהרחבה גדולה, אבל בתנאי שיציית לו לכל מה שיצוונו, והלה הסכים. ויהי כעבור תקופת שנה, בערב יום הקדוש אמר לו הרה"ק עתה הגיעה

העת שתציית לדברי וברצוני שתלך להמיר את דתך. הלה ניסה להתחמק ואמר להרה"ק: להשתמד חס ושלום, בשום אופן. אלך למענכם אפילו באש, אולם להשתמד חס וחלילה. אך הרה"ק עמד על דבריו - "תנאי הוא תנאי! והרי הבטחת לי לקיים את כל אשר אצווך?"! כשהתעקש הרה"ק וביקש לקחת אותו בכוח אל הכומר, החל הלה להתאבק ולהתקוטט עמו, היהודי היה גבוה וכבד גוף [אף הוסיף האמ"ח בצחות: "בוודאי, הרי זה היה לאחר שנה של אכילה דשנה..."], ואילו הרה"ק **מבארדיטשוב** היה יהודי נמוך וצנום, והפיל את הרה"ק לארץ. תוך כדי ההיאבקות, הוציא הלה להרה"ק שערה מזקנו. מיהר הרה"ק **מבארדיטשוב** ורץ עם השערה לארון הקודש ואמר: "ראה נא ריבונו של עולם! מי כעמך ישראל?! יהודי פשוט זה, אינו יודע מאומה, ועם כל זאת

כשרק ביקשתי ממנו שילך להשתמד - אף שהתניתי עמו לפני כן ונתתי לו על כך שכרו משלם - סירב בכל תוקף!" כשסיפר הרה"ק **האמרי חיים** זצ"ל את המעשה הנ"ל, פתח ואמר: עובדה זו שאין כדוגמתה להמליץ טוב על ישראל, כבר סיפרתי מספר פעמים. אך הנני חוזר לספרה שוב כי לדעתי יש בה סגולה לטהרת הנשמה. והמשיך **האמ"ח**: ובזה יש לפרש את הכתוב (פרשת יתרו) "היה אתה לעם מול האלקים והבאת אתה את הדברים אל האלקים", קח נא 'את העם' - אפילו אותם מבני ישראל הנקראים 'עם', שהם בדרגה פחותה, ואמור להם שיהיו "מול האלקים" היינו כנגד רצונו יתברך, אז "והבאת אתה את הדברים אל האלקים" - ללמד זכות עליהם, כי מה שימאנו ויסרבו, יהיה מליצה גדולה על בני ישראל. (שרפי קודש - עמ' נו)

פרשת האזינו

מחזק האמונה, ובזה נוכל לעבור חבלי משיח בלי קושיות. (עובדות והנהגות)

הרבה נכתב בשגב סוד שירת האזינו, נביא כמה. ואלו דברי **רבינו בחיי** (בפרשתן): והנה השירה הזאת נחמה גדולה והבטחה מבוארת בענין הגאולה ובאבדן עובדי גלולים ובנקמת ישראל מאויביהם ובכפרת ישראל מעונותיהם. ואולי מפני זה בא סימן ההפסקות לרבותינו ז"ל: הזי"ו ל"ך מתקנת עזרא הסופר הכהן הנביא שראה ברוה"ק שתהיה תקנתו בקריאת

פנינים יקרים

שירת האזינו - סגולה להנצל מאפיקורסות ומדעות כוזביות
א' באגרא דפרקא (אות קט"ו)
(מהרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב זי"ע): נראה לי בסגולה ללמוד יום בכל שירת האזינו והוא סגולה להנצל מאפיקורסות ומדעות הכוזביות, ש"מ עיין בספרינו אגרא דכלה ב' וילך הוכחנו זה מפסוקי התורה. [הגר"מ שטרנבוך שליט"א מוסר משם הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד: שמעתי מפיו, שראוי ללמוד שירת האזינו עם רמב"ן, שהלימוד בשירה זו עם הרמב"ן

ס"ת בצבור תקנה קיימת בכל דור ודור, לא תבטל בזמן מן הזמנים, ותקן הסימן הזה בהפסקות הפרשה הזאת המקובלת אצלנו לבאר שיחזור הזיו והזוהר והכבוד והתפארת לישראל כמבראשונה, ושבנו בנים לגבולם:

וכן בספר **תולדות יצחק** (בפרשתן) (להרה"ק ר' יצחק קארו), הביא דברים מופלאים בעניין ואלו דבריו: אמרו חכמים זכרונם לברכה בסיפרי [שלג] גדולה שירה שיש בה עכשיו ויש בה לשעבר ויש בה לעתיד ויש בה לעולם הבא, והיא נחלקת לששה חלקים,

הרבה דרכים, ומשתנים לפי הדור והזמן, והראיה מן 'הליכות עולם', היינו הגלגלים שמוליכים את העולם ומשתנים בכל עת, עד כאן דבריו הקדושים". וזהו: זכור ימות עולם, היינו ליקח לעצמו ראייה מן הגלגלים המנהיגים את ימות עולם שהם ימי בראשית, אז: בינו שנות דור ודור, על ידי זה תבין ההשתנות שבכל דור ודור, ובכל פעם צריך לעבדו בדרך אמת, לפי העת והזמן" (אמרי נועם)

"כי חלק ה' עמו" (לב ט). ביאור מופלא ביאר הגר"א זיע"א, איתא בתנא דבי אליהו, שאחת ממדותיו של הקב"ה היא המדה של "שמח בחלקו". ולכאורה קשה וכי מה שייך לומר על הקב"ה שהוא שמח בחלקו, הלא לה' הארץ ומלואה. וי"ל דהכוונה הוא ממקרא שלנו, "כי חלק ה' עמו". רוצה לומר, מהו חלקו של הקב"ה אשר הוא שמח בו תמיד, "עמו". פירוש הדבר, בבחינת גחלים עוממות שהקב"ה שמח בישראל בכל מצביהם. ואף אם לפעמים יורדים ממדרגתם הרוחנית, שוכן הוא אתם בתוך טומאתם, ולא יטשם ולא יעזבם. שמח הוא אפוא בחלקו, במה שבחר לו את ישראל לעם, ולא יטשם ולא ימירם לעולם ועד.

רמז בפסוק על כל הימים שמן ראש השנה עד שמיני עצרת ז"ל (נדפס סו"ס זרע קודש) מהרה"ק ר' מנחם מענדיל זצוק"ל לקוטי מהר"ם אב ד"ק ליטקא (אביו של הרה"ק מראפשיץ זצוק"ל)

"כנשר יעיר קינו על גוזליו וגו', ה' בדד ינחנו" [וגו']. יש לדקדק מאי שייכות לדלעיל. אך י"ל דהפסוק מרמז לנו כל הימים שמן ראש-השנה עד שמיני עצרת, היינו 'כנשר יעיר קינו' היינו ר"ה, כמו דאיתא ברמב"ם עורו מתרדמתכם, דהשופר מעורר את האדם, 'על גוזליו ירחף' היינו יוה"כ, שהשכינה מרחף על ישראל, 'ישאהו על אברתו' היינו סוכות הוא ששכינה סוכך אז על ישראל, 'ה' בדד ינחנו'

אמיתית ומקירות לבו, זהו עיקר שעשועיו ותענוגו ית"ש כביכול, ומטה און לקבל תפלתו כביכול, ובפרט כשמייחדים כל מעשיהם ואפילו בעניני ארציות וגשמיות... על ידי זה ממשיכים שפע מעולמות העליונים לזה העולם וזהו מאמר הכתוב: "האזינו השמים" כלומר, כשיש האזנה במרום לתפלת, 'ואדברה' שאוכל לדבר דבורי תפלתי כראוי, אז 'ותשמע הארץ אמרי פי' אוכל להמשיך הארציות, בני חיי ומזוני באמרי פי, והבן". (קהלת משה קאזניץ)

"עם נבל ולא חכם" (לב ו). דבר נורא פי הרה"ק רבי צבי מרימנוב זי"ע, מתרגם אונקלוס, עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו, ויש להבין הלוא תיבת "נבל" מורה על גנותן של ישראל, וקבלת התורה הוא שבחן של ישראל, והאיך מתרגם אונקלוס על נבל קבלת התורה? אלא הענין הוא, דידוע מחז"ל שהאבות הקדושים קיימו את כל התורה עד שלא נתנה, וההסבר הוא, דהם היו בהתעלות גבוהה מעל גבוה בקרבתם לפני ד', עד שאיברייהם מעצמם עשו רצונו של מקום, מבלי שיצטרכו להגיד להם מה מותר ומה אסור, אלא שאח"כ נחלשו הדורות ולא הזדככו כ"כ כמו האבות הק' והוצרכו לקבלת התורה בכדי לדעת מה כן לעשות ומה לא לעשות, ולכן מתרגם על "עם נבל" דקבילו אורייתא, פי' דהוצרכו לקבלת התורה, אבל האבות הק' לא היו צריכים לזה.

"זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור" וגו'. (לב ז). יאמר, על דרך שכתב הרה"ק מזידטשוב: 'כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנאמר (חבקוק ג, ו): הליכות עולם לו' (מגילה כח:), היינו שצריך אדם לשנות מעשיו והליכותיו, הכל לפי העת והזמן, כי אין יום אחד דומה לחבירו, וגם בעבודת הש"י יש

וחכמים חלקוהו ונתנו הסימן להם הזי"ו ל"ך, וכל העולה לקרות בתורה פותח בדבר טוב ומסיים בדבר טוב, חוץ מהאזינו דאמרינן בפרק הקורא את המגילה [ירושלמי מגילה פ"ג ה"ז] שמתחילין בסימן הזי"ו ל"ך, והטעם שפוסקין בענינים אלו, מפני שהיא תוכחה לפי שיחזרו העם בתשובה:

והטעם שנתנו חכמים סימן להפסקות פרשה זו יותר משאר פרשיות התורה, כדי שלא יתקוטטו עם החזן העולים לקרות, מפני שהם הפסקות רעות:

ועוד טעם אחר לפי שעתה אנו תלויים בדין, והאשה כשהיא בימי לידה אומרין לה השם יאיר לך, וכן האדם שהוא בצרה אומרים השם יוציאך לאורה, לכן לקחו לסימן טוב הזי"ו ל"ך, כלומר זיוו והודו ואורו של הקב"ה יבא לך והשם יאיר לך ... ועי"ש עוד כמה טעמים.

הנה על הסדרא הזו, שסימנה הוא, הזי"ו ל"ך, אמר כ"ק מרן מהר"י מבעלזא זי"ע רמז מופלא. סימן הזי"ו ל"ך, רמז על הסי' הזי"ו ל"ך, לפי מה דאי' בסנהדרין (לא:): ששלחו ליה למר עוקבא לדזי"ו ליה כבר בת"ה, ופרש"י שם שהיה בעל תשובה, וע"כ ולכך שלחו בלשון הזה. לרמז זה הענין חלקו סדר הקריאת הפרשה בסימן זה הזי"ו ל"ך, כי פ' האזינו קוראים תמיד בימים שכל ישראל שבים בתשובה וסימנא מילתא היא שנתקבלה תשובתם אכ"ר. ע"כ.

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (לב א). יש לפרש הגם שיש להבורא ב"ה מלאכים ושרפים ואופנים, וכל מלאך יש לו אלף פיות ואלף לשונות ואין לשער גודל השבח והשירה היוצא מהם, עם כל זה כביכול אינו מקבל שום תענוג מזה, רק מעם קרובו ישראל קדושים, היינו כשאזיה אדם מישראל עומד בתפלה, יהיה באיזה כוונה שיהיה, אם יאמר רק ברכה אחת בכל תפלתו בכוונה

קאי על שמיני עצרת, דאז הקב"ה מיחד עצמו רק עם ישראל, כדאיתא במדרש משל למלך שעשה סעודה, אח"ז בחר עצמו יום אחד שאוכל רק בנו עמו.

"הרנינו גוים עמו ... דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו" (לב מג). ניתן לפרש את דברי הכתוב ע"פ הכלל הידוע ד'קם ליה בדרכה מיניה', דהיינו מי שנתחייב בשני עונשים, אינו נידון בשניהם אלא בחמורה שביניהם, ואולם כל זה בישראל, אבל אומות העולם נידונין בשניהן. על כך משבחות האומות את ישראל ואומרות 'הרנינו גוים עמו', מכיון שאותנו דן הקב"ה באופן של 'כי דם עבדיו יקום', דהיינו שמתנקם בנו על ששפכנו את דם עבדיו, וגם 'ונקם ישיב לצריו' דהיינו שמחויבים אנו להשיב את הגזילה שחמסנו מעמו. ואולם את עמו ישראל לא די שאינו מענישם בשני עונשים, אלא אף כשמענישים בעונש אחד, הרי זה בקל שבשניהם, כפי שאמרו חז"ל דכילה חמתו בעצים ובאבנים ולא עשיה כליה בבניו, והיינו 'וכיפר אדמתו עמו', דבחורבן אדמתו כיפר את עוונות עמו, דדנם בעונש הקל ולא ח"ו בחמורה, ועל כך ראויים ישראל לשבח. (פנים יפות)

עובדות צדיקים

"יערוף כמטר לקחי, תיזל כטל אמרתי..."
כי שם ה' אקרא, הבו גודל לאלקינו (לב ב-ג). אחת הבעיות שהטרידה את הרה"ק בעל הדמשק אליעזר מויזניץ זצ"ל, היתה למצוא מקום מנוחה, אכסניה קבועה לבני הישיבה. בימים ההם טרם נפוץ בעולם הישיבות המושג, הנראה היום כמובן מאליו, ששמו "פנימייה". הבחורים התאכסנו בבתים פרטיים מפוזרים בכל פינות

העיר, בחדרים ששכרו אצל בעלי בתים בכסף מלא, שניים, שלשה או ארבעה בחורים בחדר, כל אחד לפי הישג ידו. ברצות בחור ללמוד בלילה בישיבה או להשכים קום בבוקר לפני עלות השחר, נתקל בקשיים מרובים וטרחה, בפרט אם התאכסן במקום מרוחק, והתקשה להגיע לישיבה בכפור החורפי ובשלגים הגבוהים. כמו כן היו קשיים בהשגחה על התלמידים. ראה ה'דמשק אליעזר' כי הדבר גורם לביטול זמן, ובתנאים הירודים הקיימים יש גם בזיון התורה, על כן השתוקק מאוד להשיג בנין למטרת הקמת פנימייה ואכסניה קבועה, שם יוכל הבחור למצוא מנוחה לאחר יום עמל בתורה. הוא היה חוזר על אמרתו החריפה: "ולא תהא כוהנת כפונדקית!" (יבמות קכב.) - נראה, האם אין לכל מוסדות המדע להבדיל, פנימיות ואכסניות משלהם, ומדוע לא יהיה בית מגורים מתאים גם ללומדי התורה הקדושה? נכספה וגם כלתה נפשו, לראות את תלמידיו לומדים מתוך הרחבת הדעת. הרעיון קיבל דחיפה נוספת, עקב הקור הנורא ששרר בחורף שנת תרפ"ט, כשירד הקור קרוב לארבעים מעלות צלזיוס מתחת לאפס. לבחורים היה קשה לצאת מאכסנייתם וחלקם הגיע לישיבה רק באיחור רב. והנה ממש נס מן השמים, שכעבור זמן קצר, הציעו למרן ה'דמשק' למכירה בנין מפואר בן שלש קומות, בעל עשרים ושלושה חדרים, גינה מסביב סמוך לבית המדרש. בעליו ירד מנכסיו ואשתו נאלצה למכור את הבית, אבל ביקשה בעדו סכום עצום מאוד. נוסף על כך היה נחוץ כסף רב להתאמת הבנין למטרתו ורכישת ציוד מתאים. ה'דמשק' נכנס לעול, קיבל על עצמו לאסוף את הכסף הדרוש. פעולתו הראשונה היתה בתחילת שנת תר"ץ בטשערנאביץ. שם ארגן אסיפה גדולה, בנוכחות רבני העיר. היות שהיתה אז פרשת האזינו, פירש בין השאר את

הפסוק שלפנינו "יערוף כמטר לקחי, תיזל כטל אמרתי..." כי שם ה' אקרא, הבו גודל לאלקינו" וכה פירש, לטל תכונות משלו, וכן לגשם, הטל אינו מזיק ברדתו, אבל חסרונו שאינו חודר עמוק. לעומת זאת הגשם, חודר עמוק עד השורש, אולם מפריע ברדתו לעוברי דרכים, ואמר ה'דמשק': "רצוני ש'יערוף כמטר לקחי' - הלקח של דברי יחדור עמוק ללב - כמטר, אף על פי ש'תזל כטל אמרתי' - שאני מדבר אליכם דברים ערבים כטל, ואינני דורש מכם בתוקף. "כשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב" אומר רש"י דשא - עטיפת הארץ, מכוסה בירק, והשפתי חכמים מפרש שזה 'שם כולל' - גם אני מדבר כעת בכלליות לכולם. "כי שם ה' אקרא" אני מקווה שיצא מזה קידוש ה', שהבחורים שלנו לא יצטרכו לנדוד, ללכת לישון במקומות מפוזרים בעיר, ממילא יוכלו ללמוד תורה במנוחה ובשלווה. דבריו הכנים, שנאמרו בהתלהבות רבה, חדרו ללב המאזינים, ומיד נערכה מגבית מוצלחת מאוד. בעל הדמשק אליעזר (עמ' סד)

מה נדבר ומה נצטדק

ספר הרה"ק **משעניצא** זי"ע שבאחת מן השנים במוצאי שבת קודש לאחר גמר אמירת הסליחות, בעוד החשך שרר בארץ, לקח **המגיד ממעזריטש** זי"ע נר בידו הקדושה, והלך ברחבי בית המדרש והיה נראה כאילו מחפש הוא אדם אחד. לאחר מספר דקות נעמד הרבי ליד אדם הנראה ככפרי פשוט גועה בבכי, כששאלו הרבי על סיבת בכייתו ענה הכפרי כך: "מיד בתחילת הסליחות כשאמרתי 'לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים', התבוננתי בגדלות ה' ובשפלות עצמי, ואיך שאינני ראוי לכל הטובות שעושה עמי אבי שבשמים, ועד עתה בוכה אני על כן וכמעט שאין אני יכול להוציא מילה שלימה מפ"י. לאחר מכן אמר

הרבי למקרביו: "ראיתי כי מתקבלות התפילות ברחמים וברצון ולא היה בידיעתי בשל מי זאת, עתה נתוודע לי מהי הזכות שגרמה לכך" (תפלה למשה, אורות יהושע).

שח הגה"צ **רבי אליעזר דוד פרידמן** זצ"ל: "הגאון **רבי שמואל שמעלקא** זצ"ל אב"ד סעליש ובעמח"ס צרור החיים, היה דרכו לברך בימים קדושים אלו "א כתיבה וחתימה טובה מיט אלע (עם כל ה-) מפרשים, אויך מיט דעם (גם עם ה-) 'פני יהושע'..."

"הדיין **מקאסוב**" (בספרו בית פנחס לקוטים אות כא) פירש דבריו עפ"י דברי הרה"ק **ה'שר שלום' מבעלזא** זצ"ל על מאמרם ז"ל (ברכות ז.) "אל

תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך" שאף שהעיקר הוא לברך את ישראל שיושעו בהשפעות קדושות ברוחניות בתורה ובמצוות שזהו עיקר תכליתו של האדם, עם כל זה 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך' כלומר גם ברכה על גשמיות לא יהיה קל בעיניך לברך עכתוד"ק, והנה ידוע שהאדם הזוכה לקדש רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו לעבודת השי"ת אזי ממילא נעשה בריכה עליונה להשפיע לאחרים השפעות לרוב, והוא בבחינת דוכרא, ואז זוכה לשפע טוב גם בגשמיות ובענייני העולם הזה שהיא בחינת נוקבא, והנה ידוע שהלבנה מקבלת אורה מהשמש.

וזהו שבירך "כתיבה וחתימה טובה עם כל המפרשים" וכמו שכתבו הספה"ק

שמה שאנו מתפללים ליכתב בספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וכו' היינו ברוחניות, שניוושע בכוח"ט בעניינים רוחניים, ועל זה הוסיף אפילו עם ה'פני יהושע' על פי מאמרם (ב"ב עה.) "פני יהושע כפני הלבנה" כלומר שנקבל שפע ברכה והצלחה גם בגשמיות ואז יהיה הכתיבה והחתימה עם כל המפרשים בגוף ובנפש על כל ישראל אמן.

הוסיף **הגרא"ד**: עוד י"ל עפ"י דברי הרה"ק **רבי ישכר דוב מבעלזא** זי"ע שאמר, שלימוד בספר **'פני יהושע'** מסוגל לשמחה. ולכן בירך שיהיה שנה טובה בכל העניינים אפילו עם **ה'פני יהושע'** שיהא שנת ששון שמחה אכ"ר. (מפי הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

יומא דהילולא

ט' תשרי (ה'תש"ך) - יומא דהילולא קדישא של הגה"ק **רבי יצחק זאב הלוי סולובייצ'ק זי"ע** אבן הגה"ק **רבי חיים מבריסק זי"ע** א

מרח הרב **מבריסק** זצ"ל היה אומר כי אביו הגר"ח **מבריסק** זי"ע ציוה עליו, על כל צרה שלא תבוא ובאיזה מצב קשה שיוקלע אליה כשיצטרך להתייצב לצבא וכדו', ישנן במחשבתו את דברי קדשו של הגה"ק **ר' חיים מוואלאזין** זי"ע המובאים בספרו "נפש החיים" (שער ג' פי"ב) וינצל, ואכן כך הוי. וזה לשון

[ויש להוסיף] דברי הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל] שאכן עצה נפלאה היא זו למי שזוכה לעמוד במדריגה זאת, אך לאנשים כערכינו יוקשה זאת "און ווי נעמט מען אן עצה צו די עצה", וי"ל שעל זאת יתפלל כל איש ויבקש מהשי"ת שירחם עליו שיוכל לזכות לקיים עצה וסגולה נפלאה הזו. וסיפר הגאון **הגרי"ז** זצוק"ל שבהיותו בורח מווארשא לווינא בעת מלחמת העולם השניה, בעת שנכנסו הרשעים הדייטש"ן הארורים ימ"ו וכבשו את ווארשא, והעיר ווילנא עדיין היתה נתונה תחת ממשלתם של הרוסע"ן, וככה נדדו גולה אחר גולה

קדשו: "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה, להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים, שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בלבו לאמר, הלא ה' הוא האלקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש, ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה, כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל", ע"כ לשונו הזהב.

(עפ"י הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן
זצ"ל)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י' תשרי יום הכיפורים (ה'תשל"ז) -
יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי
משה יצחק גוירצמן [רבי איציק'ל]
מפשעווארסק זיע"א בן הרה"ק רבי
נפתלי אלימלך (נינו של ר' אלימלך
מליז'נסק) זיע"א

היה ענוותן מופלא. מלומד בניסים.
פיזר את ממונו לנזקקים.

סיפר המשפיע הרה"צ ר' אלימלך
בידרמן שליט"א: סיפר לי יהודי חשוב
מתושבי אנגליה, שלפני כחמישים
שנה נולדה לו בת בימי הקיץ, ולדאבון
לב הבת נולדה בלי קיבה רח"ל, ואמרו
לו הרופאים שהתינוקת לא תחיה אלא
יום או יומיים. כששמע האב, כי נולדה
הבת בלי בני מעיים העלה בדעתו למהר
ב'קריאת השם' עוד בימות החול כל
עוד שהיא בחיי חיותה, וסיפר לרבינו
על רצונו לקרוא מיד שם, אך הרה"ק
אמר לו, שימתין עד שבת. אבי הבת
ניסה להסביר כי מי יודע אם תאריך
ימים עד שבת, אולם רבינו עמד על
שלו שיתן שם בשבת. ואכן כך עשה.
הרופאים נתנו לה לאכול אך היא מיד
פלטה את המאכל אולם למרבית הפלא
נשארה בחיים, כשהרופאים אומרים
שניסי ניסים מתרחשים עימה בכל
רגע - מעל לדרך הטבע. כך נמשך הדבר
עד יום ראשון של חנוכה. באותו היום
גילה הרופא להורי הבת שאין בידו כל
הסבר בדרכי הטבע, אבל לגד עיניו
נראה בצילומים דבר הפלא ופלא, כי
נברא 'יש מאין' ובמקום הקיבה החל
לגדול קצת עור ואולי יש תקווה,

הוא הגה"ק הגרי"ז, ואמר אין לנו מה
לדאוג כאן למטה, והעיקר הוא לפעול
למעלה, וכששמה מסודר אזי אף כאן
בעוה"ז הכל על צד היותר טוב". ואכן
פלאי פלאות ראו בזאת, שבבוא הפקיד
לקחת הדירה, לא נשא חן בעיניו ועזבם
לנפשם כל ימי משך היותו של הגרי"ז
בווילנא, ורק אחרי שעזב המקום, יום
או כמה ימים אחרי כן, הגיעו שוב
והשתלטו על הדירה, ויהי לפלא. והיינו
מעין סגנון הנ"ל של ה"נפש החיים"
שהעיקר לפעול בעצמו, וכשפועלים
אצל עצמו ש"אין עוד מלבדו" הכל
מסודר. (עפ"י הגה"צ רבי אליעזר דוד
פרידמן זצ"ל:)

• • • • •

יש לציין על מה שהעולם מחזיקים
להגאון הגרי"ז הלוי סאלאווייציק זצ"ל
הבריסקער רב כמתנגד, דהנה הרב
מבריסק לא כתב הסכמות כלל, ואפילו
על ספרי הלכה כמעט אין בנמצא
ממנו הסכמה, אבל על ספרים של
ספורי חסידים יש הסכמות ממנו. אחד
מההסכמות שלו היא על ספר "גדולת
הצדיקים" (סיפורים על הרה"ק ר'
מרדכי'לע סטאוויניצער זי"ע), הסכמה
נלהבת ביותר, ובה הוא כותב שהוא
"לעורר את הלבבות ליראת שמים".

גם הרה"ח ר' משה חיים קליינמאן ז"ל
מבריסק (שהיה באמת ירא שמים גדול)
אשר הוציא לאור את ספר "אור ישרים"
ועוד, קיבל הסכמה נלהבת מהגאון
ר' וועלווילע על אחד מספריו. (עפ"י
הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

• • • • •

הגה"ק הגרי"ז מבריסק זי"ע היה אומר,
שלאדם אין מושג וקצה של ידיעה מה
הוא פועל על ידי כמה פרקי תהלים,
ומכמה צרות יגון ואנחה הוא ניצל [ער
האט נישט א איינונג וואס ער שפארט
זיך איין דורכ'ן זאגן א פאר קאפיטלעך]!

ממקום למקום עדי בואם לוויילנא, ובכל
המקומות שעברו הכל היתה מליאה
מהרשעים הארורים הנאצים ימש"ו,
שבדקו כל הדרכים בחיפוש אחר חיפוש
כחיות טרף למצוא להם יהודי לקרבן,
והצליח הגרי"ז לעבור בשלום בכח
הסגולה נפלאה של ה"נפש החיים"
ובפעם אחד שהפסיק לאיזה זמן מועט
מלחשוב כנ"ל, פתאום בא נגדו נאצי
יש"ו ורצה להצר לו, ויתחזק שוב לחשוב
בכל כוחו שה' הוא האלקים ואין עוד
מלבדו ותיכף ומיד נתפטר ממנו.

ועוד היה מספר מרן הגרי"ז כמה ניסים
שאירע לו שזכה להם ע"י שדיבק את
מחשבתו ב"אין עוד מלבדו". ועובדא
חדא נביא עוד ממה שסיפר, שבבואו
לוויילנא, השיגו יהודי העיר להבריסקער
רב דירה נאה ומכובדת לפי כבודו,
שווילנא היתה אז עיר ואם בישראל
והגאון ר' חיים עוזר גראדזינסקי זצוק"ל
אב"ד ווילנא היה עדיין חי, ובתקופה
ההיא שלטו צבאות הרוסע"ן שם כאמור,
ודרכם היתה שאיפוא שמצאו דירה
מכובדת נתנו עינם עליו, והיו אומרים
שזה נצרך לפקידי הצבא שצריכים
לשהות בתוך העיר, ולכן הכינו מגורים
מחוץ לעיר לאנשי הבית, והיו מוכנים
בני הבית, שבבואו של שר ופקיד, יפנו לו
את ביתם ויעברו להתגורר מחוץ לעיר,
וכיון שביתו של הגאון ד' דבריסק היתה
דירה מפוארת, לא פסחו גם עליה, ובאו
ואמרו לאנשי הבית שמוכן להם מגורים
מחוץ לוויילנא, וכשיבא לכאן פקיד ושר
יעברו למשכנם החדש.

בני הבית בשמעם כזאת חשכו
עיניהם, בידעם שמקום שהכינו להם
הוא רחוק מהיהודים, ואי אפשר היה
כלל להיכנס לעיר ווילנא משם, ולא
ידעו נפשם מרוב צער ודאגה, אך
אחד היה שהסתובב בקור רוח ולא
היתה נכרת עליו שום דאגה כלל, הלא

וביום שמעלים את האור עלה העור... עד שבתוך שבועיים נבראה בקרבה קיבה חדשה, ויהי לפלא ולמופת. בר"ח ניסן נכנס האבא עם בני ביתו לרבי, והגיש קוויטל ובו רשום בקשה לרפואה של בתו. נענה הרבי ואמר: "מיד כשנולדה לך הבת, הבנתי מדברך, שאין כל מציאות שתחיה, על כן החלטתי להמתין לשעת הכושר - נר ראשון של חנוכה, ואז התפללתי עד שהרגשתי שפעלתי עבורה ישועה". מששמעה האם דברים מפורשים אלו יוצאים מפי הרב, התעלפה, שהרי באותו היום החל העור לצמוח, והם לא סיפרו לרבי, באיזה יום אירע הנס, כי לא ידעו מתחילה שהישועה הייתה תלויה ביום זה.

•••••

סיפר הגאון **רבי יצחק טוביה וייס זצ"ל** (גאב"ד העדה החרדית) על רבינו: באיסרו חג שבועות של שנת ה'תשכ"ב נסעתי בספינה מלונדון לאנטוורפן כדי לשהות כמה ימים במחיצת קודשו של רבינו. לפני שחזרתי לביתי הזכרתי אצלו חולה, ונתן לי יין מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, וגם השאיל לי את הגביע שבו זימן, כדי שישתה החולה את שיורי היין באותו גביע, וסיפר לי אז על מופת אחד מני רבות שעשה עם 'כוס של ברכה' של מלווה מלכה - שהיה יהודי באנטוורפן, שאישתו הפכה לשוטה רח"ל, ושלה רבינו שיתנו לה לשתות מ'כוס של ברכה' של סעודת מלווה מלכה, ובדרך נס חזרה פתאום לדעתה. בעלה היה באותה שעה באסיפה ציבורית, ומרוב התפעלות מגודל הנס קראו לו באמצע האסיפה לבשר לו, שזוגתו התרפאה.

סיפר **ר' ישראל שטרן שליט"א**: "פעם אחת כשהייתי עם אבי ומורי בבאדגסטין, לקחתי מרבינו את ברכת הדרך, כי נחפזתי לנסוע לברית מילה

שהתקיימה בארץ אחרת, ובדרך היו עיכובים גדולים וחששתי מאוד שנאחר את הנסיעה, והתקשרתי לרבינו וביקשתי את ברכתו, שלא אאחר את הנסיעה. ענה רבינו: "כשנסעים להכניס ילד לבריתו של אברהם אבינו, הם ממתנים". ואכן כדבריו כן היה, שהכרכרה המתינה לי, עד שהגעתי, ורק אחר כך יצאה לדרך, אף שכבר איחרתי יותר משעה, ואף שבדרך כלל אין ממתנים לנוסעים המאחרים". (שיח ישראל)

•••••

עוד סיפר **ר' יצחק טוביה וייס**: מעשה באחד ממתפללי בית מדרשנו בלונדון בשם רבי מאיר רפאל שפרינגר ז"ל שהיה חולה מאוד בלב רח"ל, והחליטו הרופאים שצריכים לעשות ניתוח בליבו, ושאלתי עבורו את רבינו, האם לעשות הניתוח. והשיב לי שמעשה כזה בא לפני הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל בנוגע למחלת הלב של התינוק, והשיב בלשון שאלה: "האם הם מבינים בלב יהודי?". וכמובן, אחרי תשובה כזאת מרבינו לא עשו את הניתוח, וב"ה חי אותו יהודי עוד כחצי יובל שנים. (גליון פניני צדיקים האזינו תשפ"א)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י' תשרי יום הכיפורים (ה'תש"ע) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי שמעון נתן נטע בידרמן (השני) מלעלוב זיע"א בן הרה"ק רבי משה מרדכי זיע"א

בילדותו למד תורה בת"ת "חיי עולם" ולאחר מכן התעלה במדרגות התורה והיראה בישיבת 'שפת אמת'. גאון בתורה. חסיד. כל ימיו שקד בתורה

הקדושה. סגפן עצום. עם הסתלקות אביו בשנת קיבלו עליהם חסידי לעלוב את מרותו. הנהיג את עדת מרעיתו והחדיר בהם תורה ואהבת השם יתברך. אלפים נהרו לפתחו לקבל את עצתו וברכתו.

כל ימיו זעק על המכשלה של הדיבור בעת התפילה. הרב אף הבטיח שמי שיקבל על עצמו להיזהר בעניין זה- יושע. ועד היום רבים המקבלים על עצמם עניין זה רואים ישועות ונפלאות בכל העניינים.

מפורסמת העובדה שסיפר משב"ק בית לעלוב הרה"ח שמחה קרקובסקי שליט"א בשם כ"ק מרן האדמו"ר **מלעלוב שליט"א** בכנס שנערך במלאת י"א חודש להסתלקותו, מעשה בשני אחים מארה"ב שאחד מהם היה חשוק ילדים כמה וכמה שנים לאחר נישואיו, ורצו להיכנס לקודש פנימה אל האדמו"ר מלעלוב להזכיר עצמם לפניו לאחר חג הסוכות ה'תש"ע, וקנו כרטיסי טיסה ארצה לקראת סוכות. בצער נדהמו לשמוע על הסתלקותו הפתאומית בליל יום הכיפורים, שנחתה על כלל ישראל כרעם ביום בהיר. לאחר החג החליטו לעלות על ציונו הקדוש, ושם נענה האח אל אחיו הזקוק לישועה ואמר לו: "הרי הרבי זצ"ל כל ימיו בער כולו על עניין הדיבור בתפילה, וזה היה אצלו כאישון בת עין, הבה תקבל על עצמך שלא תדבר עוד בשעת התפילה ובטוחני שתיושע". ואומנם, הלה קיבל על עצמו באותו מעמד, ולא רק קיבל, אלא גם קיים את הבטחתו ומאותו יום והלאה חדל כליל לדבר בשעת התפילה, ואכן תיכף נושע בדבר ישועה ורחמים ולפקודת השנה זכה בזש"ק.

•••••

יציאת הנשמה. הרב סימן בתנועת יד נחרצת למשב"ק לצאת מהחדר. ואז הצדיק התבקש לבית-עולמו. נפטר ביום הכיפורים, י' תשרי ה'תש"ע. (גליון פניני צדיקים האזינו תשפ"א)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמנו!

"ב תשרי (ה'תקל"ז) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי אברהם המלאך זיע"א בן הרה"ק המגיד הגדול רבי דובער ממעזריטש זיע"א"

מובא בשמו בספר 'חסד לאברהם' לרבי אברהם המלאך, על הפיוט אליהו הנביא שאומרים במוצ"ש 'איש דורות שנים עשר ראו עיניו, ויש להבין מה חידוש יש בדבר זה שזכה לחיות י"ב דורות, אלא שאנו משבחים את הסבלנות של אליהו הנביא שהיה יכול לסבול י"ב דורות. יש אדם שמזדקן והגיע לגבורות ואינו סובל את הדור הצעיר ואינו מבין את תהלוכותיו. וזהו הטעם שאין אדם חי יותר ממאה ועשרים שנה מחמת שאין סובלים את הדור החדש, אם היו מחיים את האנשים שמתו לפני חמישים שנה, והיו רואים את הדור שלנו, תיכף ומיד היו מתים שנית, אך אליהו הנביא היה לו סבלנות כזאת שאין בעולם, עד דור י"ב שכבר לא היה יכול לסבול את ירדת הדורות, ואמר 'כי עזבו בריתך', אזי אמר לו הקב"ה שיעלה למעלה. וכן אי' במדרש שכשאמר 'קנא קנאתי' אמר לו הקב"ה שיעלה לשמים. כפי הסבלנות כן מאריך ימיו וכן פירשו הצדיקים שחנוך היה 'קל בדעתו לשוב להרשיע', היינו שלא הבין את הדור שלו, והיה מרשיע את הדור על הנהגתם, ולכן 'לקח אותו אלקים' ונסתלק קודם זמנו. כי צריך אדם

הרופאים מגדירים במילה 'נס' את מצבו הרפואי. לאחר ימים קשים, בהם הוא לא דיבר ולא העלה בת שחוק על שפתיו, כעת הוא כבר מדבר ומחייך, יורד מהמיטה ומסתובב במחלקה, ומה שחשוב יותר מהכל: הוא משתחרר היום לביתו לכבוד חג ראש השנה! "עם זאת", מבקש המג"ש להדגיש, "אוריאל עדיין צריך לעבור טיפולים קשים, וזקוק לרחמי שמים מרובים, שהכל יצליח ובעז"ה תהיה לו רפואה שלמה". מאז חלפה כשנה וב"ה הנער הבריא לחלוטין והוא כאחד האדם!

• • • • •

אברך מסוים, שאינו נמנה כלל על חסידי לעלוב, והוא נשוי כבר תשע שנים ולא זכה לזש"ק. ביום י"ג מידות ה'תשע"א בעת העליה על הציון, עלה גם הוא בתוך הקהל הקדוש, עמד ליד הציון, ושם החליט לקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה. זמן קצר לאחר מכן נפקד בדבר ישועה ורחמים. ביום שני של ראש השנה ה'תשע"ב נולדה לו בת בכורה למזל טוב.

• • • • •

אין ספק כי הרה"ק מסר את נפשו למען עם-ישראל וידע את מועד פטירתו. בסעודה שלישית של שבת שובה הרה"ק חזר חמש פעמים! על המשפט שלוקח על עצמו את חטאי עם ישראל ומוסר את נפשו עליהם. לאחר מכן התעניין הרה"ק איזה יארצייט יש ביום-הכיפורים, ואיש לא עמד על סודו. כאשר הרב עלה על יצוע- לראשונה לא הכין מים לנטילה כדרכו בקודש, קרא קריאת שמע וביקש מהמשב"ק רבי שמחה קרקובסקי שיסדר לו את הכיפה, ובאופן חריג מגדר הרגיל ביקש ממנו ליישר את רגליו על המיטה, דבר שמעולם לא ביקש. כידוע ליודעי ח"ן, יש עניין מיוחד לסדר את הגוף לקראת

להלן סיפור אותו סיפר מגיד-השיעור של הנער החולה: "הנער אוריאל הוא תלמיד שלי בשיבה לפני תקופה קצרה חלה במחלה האיומה ומצבו הלך והידרדר בהדרגה עד שלפני כשבועיים הוא שכב במחלקת טיפול נמרץ בבית החולים, ומצבו הוגדר על ידי הרופאים 'קריטי'. "ביקרתי אצל הנער-תלמידי היקר באותן שעות קשות. ליבי נקרע לגזרים לראותו שוכב כמעט חסר הכרה וסביבו תכונה עצובה. הרקע קשה מאד, הנער בא מבית הרוס, ואני ממלא את מקומו של האב שאינו בתמונה כלל ודואג לכל צרכיו. דימיתי לשמוע במסדרונות בית החולים את משק כנפיו של מלאך המוות. ישבתי לידו, כשגרונני נחנק מדמעות ואמרתיו לו: "אוריאל, אתה יודע, שמעתי, שהרבה אנשים שהיו זקוקים לישועה ורפואה עלו על ציונו של הרבי הקדוש מלעלוב וקיבלו שם על עצמם לא לדבר כלל בעת התפילה ובקריאת התורה, ובזכות זה הם נושעו. מה דעתך אוריאל, אתה יכול לעמוד בזה?" הנער שמע אותי, הוא פקח את עיניו ומלמל בקושי ובלחישת רפה: 'אני מקבל על עצמי לא לדבר כל החיים שלי בשעת התפילה ובקריאת התורה'. מיד הודעתי את הדבר לאחד האברכים המסורים, והלה הגיע לירושלים באופן מידי ועלה תיכף על הציון של האדמו"ר מלעלוב זיע"א, שם הזכיר את שם הנער ושם אמו, והתחייב בשמו, כי הנער מקבל על עצמו לא לדבר כל החיים בעת התפילה ובקריאת התורה". "מה שקרה אחר כך עובר את כל גבולות הדמיון האנושי. מיד החל לחול שיפור במצבו האיום של הנער. אם עד עכשיו היה מעין ייאוש, ודיברו על בידוד ועוד טיפולים קשים, שהלוואי ויעזרו. הנה כעת פתאום לאחר יומיים הוצא הנער ממחלקת טיפול נמרץ ועבר למחלקה רגילה. מצבו הולך ומשתפר מיום ליום.

שיהיה לו סבלנות, ואין הכונה שהזקן צריך להיות חלק משגינות הדור הירוד, אך צריך שיהיה סבלן אל ירידת הדורות. אליהו הנביא היה יכול לסבול י"ב דורות.

וכן מסופר על הרה"ק רבי שמעון ירוסלבער שהיה זקן מופלג יותר מתשעים שנה, ואמר שזכה לזה מחמת סבלנותו שמעולם לא שאל 'למה'.

• • • • •

רבי אברהם המלאך היה מלאך אלקים, אך בזה העולם הוא חי רק ל"ז שנה בלבד, אלו השנים היה יכול לסבול בדורו בעולם הזה. **החת"ס** כתב שאדם הראשון ראה שאינו יכול לסבול את ירידת הדורות לכן סגר את עצמו בביתו, וכן נהג נח בדורו אחר המבול, סיגר את עצמו בביתו בלי שום שייכות לבני דורו. וזהו שבחו של אליהו 'איש דורות שנים עשר ראו עיניו':

• • • • •

וכך היה **רבי אברהם** אומר: אל תהיו כסוס כפרד, הסוס כשמיכים בו במקל הוא רץ ובורח, מכים בו שנים, הרי הוא רץ במהירות יתרה, וכמה שמכים בו הוא בורח יותר מהר. וכל זה כיון שהוא מפחד מהמקל, לא שהוא מבין שמישהו מכה בו, אלא הוא מבין שמדבר שמפחדים ממנו, צריכים לברוח ממנו. אך האדם אל לו להתנהג כסוס ופרד לברוח מהמכה, אדרבה 'ישוב אל המכהו', ויתבונן שאם קיבל מכה, הרי שרוצים ממנו שישנה דרכיו. כשרואה יסורים קטנים באים עליו, יעצור ויפשפש במעשיו ולא יברח לבדוק איך להתפטר מהכאב, שהרי אם הוא נוהג כסוס, הוא מקבל עוד ועוד מכה עד שיבין להפסיק לרוץ ולעצור לשנות דרכיו, מעשיו, דיבוריו, ובעיקר מחשבותיו, כי יבין שהמקל לבדו אינו מכה, אלא הצור תמים פעלו, צדיק וישר הוא, ואזי שוב לא יכהו המקל:

• • • • •

הבעל התניא החזיק עצמו כתלמיד מובהק שלו, וכתב שקיבל מרבו המגיד ומבנו **רבי אברהם המלאך**. ובחב"ד הביאו דברי תורתו באופן בלול ומאוחד עם דברי **בעל התניא** כאחד, כנודע שהמגיד הק' אמר להם ללמוד בחברותא, ואמר **לבעל התניא** 'אתה תלמד איתו נגלה והוא ילמד איתך נסתר', והבעל התניא התחיל ללמוד איתו הלכות 'ביצה שנולדה ביום טוב' ו**רבי אברהם** התחיל לפרש 'ביצה' ר"ת י"ב צירופי הוי-ה שנולדים ביום טוב:

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

"גתשרי (ה'תקצ"ח) - יומא דהלולא קדישא של הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א בן הגה"ק רבי משה זיע"א"

הכנעה מועיל לתקן כל החטאים

גאות אדם תשפיל האדם ולהיפך הענוה תגביהנו למעלה ראש, דבר נפלא מובא בספר **דרושי וחיידושי רבי עקיבא איגר** על התורה (ליקוטים מדברי תורתו של רבי עקיבא איגר, ומקורו מירחון מגד ירחים הנדפס בשנת תרפ"ז), על הפסוק בפרשת וארא 'ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלקים, והפשתה והשעורה נוכתה כי השעורה אביב והפשתה גבעול, והחטה והכוסמת לא נוכו וגו' (ט ל-לב). וזה לשונו: רבים שאלו איזה שייכות יש להפסוק הזה כאן. ויש לפרש כי זה המשך מתוכחת משה רבינו ע"ה, שאמר לפרעה "ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלקים" וכפירוש **רש"י** שלא יאמין ויחזור ויתחרט עוד הפעם, וגאותו גרמה לו זאת, ורמז לו מרע"ה "כי גאות אדם תשפילנו" (משלי כ"ט), ויבוא שבר לגאוונו, ולהיפך הענוה תגביהנו למעלה ראש וירום כבודו,

והביא ראייה להשערותו כי כן הוא, כי הפשתה והשעורה מפני שהם גבעול ועומדת בקשיה נכו מהברד, לא כן החטה והכוסמת שאפילות הנה יען שהיו קטנים לא נכו, ומזה נקח מוסר לאחוז במדת הענוה ואז לא יוכה כמו החטה והכוסמת, והבן.

• • • • •

כאשר ביקר בעיר ווארשה הגאון רבי **עקיבא איגר זי"ע**, באותה עת שהה בעיר הרה"ק **רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע**, אמר הרבי לאנשיו "בואו ונקבל פני צדיק הדור", הלך ובא הרה"ק **מקאזמיר זי"ע** והעמיד עצמו בתוך הבאים, החזיק הגרע"א את ידו ולא הניחה ושאלו, תאמרו לי את הפשט מה הפי' "איזהו חסיד המתחסד עם קונו", השיבו הרה"ק **הרבי מקאזמיר** על אתר: "המתחסד עם קונו", היינו שאף נברא בלעדיו אינו יודע מזה, רק הקב"ה. כאשר פנה **הרבי מקאזמיר** לילך, כיו שעמד סמוך לדלת, החזיר פניו ג' פעמים ואמר: "הדרן עליך ר' עקיבא". (בישישים חכמה עמ' קע)

• • • • •

ואלו דבריו הנפלאים של הרה"ק **ר' לייבל איגר** בספרו **תורת אמת** (לחמשה עשר באב) דבר נפלא מה ששמע מזקינו הגה"ק **רבינו עקיבא איגר זצוקללה"ה**, בביאור מאמר חז"ל 'עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים לע"ל'. וז"ל: [ואגב הזכיר דבר בעתו מה טוב בשם כ"ק אא"ז הנשר הגדול. הגאון הקדוש רשכבה"ג. רבינו עקיבא איגר זצוקללה"ה. זי"ע ועכ"י אמן. שאמר על המאמר הזה]:

עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים לע"ל. וכל או"א מראה באצבעו, שנ' ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו וגו'. כי הנה בעולם הזה

כל צדיק וצדיק עובד את הש"י בדרך אחד לבדו. לא כדרך הצדיק הזה דרך הצדיק הזה. אך לעתיד יתגלה כי כל אלה הדרכים דרך אחד הוא, וכולם כאחד סובבים הולכים על קוטב מרכז תכלית נקודה אחת. וזהו עתיד הקדוש ב"ה לעשות מחול לצדיקים, היינו אז יתגלה כי כל דרכי הצדיקים בעולם הזה היו בבחי' מחול. כעגול סביב סביב שהכל אחד לתכלית מרכז הנקודת אמת שביניהן. וזהו והוא יושב ביניהם. [אולי רמז בתיבות הו"א יש"ב ביניה"ם גימטריא אמ"ת. וגם בתורה מצינו יושב בלא ו' אצל אברהם אבינו ע"ה גם כן בלשון והוא יושב]. וכל או"א מראה באצבעו ואומר הנה אלהינו זה קוינו לו. היינו אף שבעולם הזה היה נראה כמו שכל אחד הולך בדרך אחד לבדו בעבודתו ית"ש. אז יראה כל אחד על דרך עבודתו. כי הוא זה תכלית הנקודת האמת האמצעית. אשר אליו פונים כל הדרכים הטובים מכל צדיק וצדיק. כי באמת הכל אחד. ואין שום הפרש ביניהם. ושפיר קאמר כל או"א על דרך עבודתו. הנה זה הוא לנקודת האמת. כי הכל אמת. והכל נכלל בתכלית האחדות בנקודת האמת נקודה האמצעית.

• • • • •

סיפור המגיד מישרים המפורסם **רבי שלום שבדרון** (שאל אביך ויגדך, ח"ב עמ' קכ"א). זצ"ל: הגה"ק **רבי עקיבא אייגר** זצ"ל נוהג היה לקיים מצות ביקור חולים אצל כל חולי העיר. פעם אחת בא לבקר חולה אחד מבני עירו, אשר חלה במחלה נדירה, שאין לה תרופה. מאת ה' היתה זאת שבאותו זמן עבר דרך העיר רופאו של המלך. הדבר נודע ל**רבי עקיבא**, והוא מיהר לשלוח אליו שליחים לבקש שיבוא לבדוק את החולה הזה. הסכים הרופא ובא לראות את החולה, ורבי עקיבא הגיע גם הוא למקום. שאל

אותו הרופא: למה הבאת אותי לכאן, הלא אתה יודע שזו מחלה חשוכת מרפא? השיב לו **רבי עקיבא**: ואם המלך היה לוקה במחלה זו, גם אז היית אומר שאין לה תרופה? השיב הרופא: נזכר אני באמת, כי המלך חלה פעם באותה מחלה, וגם אז אמרתי שאין לה תרופה בדרך הטבע, כי ישנה רק תרופה אחת, אבל קשה מאוד להשיגה. מדובר בציפור נדיר, שצריכים לתפסה במדבר, ולהאכיל אותו לחולה. אבל מכיון שלמלך יש אפשרויות בלתי רגילים, שלח למדבר נורא זה גדודים שלמים של חיילים שפשטו על המדבר ולאחר מאמצים מרובים הצליחו החיילים ללכוד ציפור אחד כזה, ובישלו זאת למלך ואכל אותה והתרפא, סיים רופא המלך את דבריו: "אבל כיצד יוכל סתם אדם להגיע לציפור כזה"? בגלל זה אני אומר, שאין תרופה למחלה! הרופא נסע לדרכו, ו**רבי עקיבא** חזר לביתו, נכנס לחדרו ומיד פתח בתפילה לה', וכה אמר: רבש"ע, כל בני ישראל בניך הם, גם הם מלכים ובני מלכים, ועכשיו זקוק אחד מבניך לציפור הזה. שלח לנו אותו... לא עבר זמן רב והנה התדפקה ציפור בכנפיה על חלון ביתו של רבי עקיבא, והוא ציווה מיד לתפוס אותה. הוא הורה להשאיר בידיו את הכנפים, ואת השאר לחתוך לחתיכות ולהאכיל את החולה. כך אמנם עשו והחולה התרפא. כעבור זמן מה, שוב עבר רופא המלך בעיר, מיהר רבי עקיבא לשלוח אליו את כנפי הציפור להוכחה. משראה זאת הרופא, הגיב: דבר כזה יכול רק הרב היהודי לעשות!...

• • • • •

סיפור שסיפר רבינו הגה"ק רבי יצחק הכהן הוברמן הרב הצדיק מרעננה ז"ל על הזהירות ממחלקות על צדיקים

שמעתי מ**רח"ה רויט"ב** ה"ד ששמע מהישיש **ר' יוסף שמואל** נ"י מאוסטילא

שהיה כבר בן צ"ו שנה, ובהיותו אברך הלך רגלי לליובאוויץ וישב אצל הצמח **צדק** נ"ע חצי שנה, וסיפר לו ששמע על דבר הידוע שמדפיסי סלאוויטא הרבנים נכדי הרב הקדוש **רבי פנחס קאריצער** נדונו במכות (שמייסין), שסיבת הדבר היה כך: בעת שהתחילו להדפיס ש"ס דפוס ורשא והר"ש **ארגעלבראנד** לקח הסכמת **הגאון רבי עקיבא איגר והחידושי הרי"ם**, ומדפיסי סלאוויטא ערערו שאסור לשום מדפיס להדפיס ש"ס חדש עד שימכרו הם הש"ס שהדפיסו, ושני הצדדים היו להם רבנים המחזיקים בימנם, ושתחת זה רגזה הארץ מהתלונות שהדפיסו ובתוך התלונות של הסלאוויסער היתה תלונה אחת שהחידושי הרי"ם לקח בעד הסכמתו שלושים אלף רובל כסף ו**שהגאון רבי עקיבא איגר** לעת זקנתו **רבי שלמה איגר** (בנו של הגאון רבי עקיבא) הטה את לבבו, וכשסיפרו את הדבר לפני **הבית יעקב** שהיה דר באיזביצא, אמר, (אם אמת שהחידושי הרי"ם לקח שלושים אלף רובל כסף, בוודאי שוה הש"ס ללמוד בו) ועל דבר **הגאון רבי עקיבא איגר** הנה הוא מבחינת סנהדרין הנקראים עיני העדה, וחוששני להם שיענשו בעד זה. בתוך זמן המחלוקת נתגלגל הדבר שבאי כח הסלאוויטר שלחו דילוג רב (מברק) להקזייער ושלמו בעד זה אלף רובל כסף, וזה דבר חוק ומשפט אז שאם שלחו למלך מברק בסכום גדול היו מחוייבים לעורר את המלך אפילו משנתו, אך הם לא נתכוונו לזה וכוונתם היתה רק להדגיש נחיצות המברק שימסרוהו תיכף להמלך. אך לדאבון קרה שבבוא המברק היה המלך ישן ומחמת התשלום הנ"ל הקיצו אות המלך משנתו, והיטב חרה לו עליהם שאי"ז דבר נחוץ בשביל לעורר המלך משנתו,

על כן הענישם בעונש מלקות. אך פלא היה שבפסק דין שלהם נכתב שנענשו על שפגמו בעין המלוכה, והבן גדולת הצדיקים, זכותם יגן עלינו: (גיליון זרע יצחק קרח תשפ"ב. היו"ל מידי שבוע משולחנו של רבינו הגה"ק רבי יצחק הכהן הוברמן הרב הצדיק מרעננה זי"ע אשר כתב רבינו זי"ע בפתח ספרו: "הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בל"נ בכל יום על כל אלה שיענינו בספר ויגידו בשמי ד"ת לאחרים, שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב" אכ"ר)

• • • • •

הסיפור שלפנינו עוסק בקורות חייו של הגאון ר' עקיבא איגר זיע"א שהיה מגדולי גאוני הדורות האחרונים. לאימו של ר' עקיבא איגר היו שני אחים גדולים בתורה האחד הוא הגאון ר' לייב איגר שהיה אב"ד בעיירה הלבשרטט. והשני הגאון ר' וולף איגר שהיה ראש ישיבה. אביו של ר' עקיבא איגר היה גם תלמיד חכם מופלג, ובשל כך הבן ר' עקיבא גם שהיה ידוע כעילוי גדול בעודו ילד למד בבית אביו. באחד הימים הועלתה שאלה קשה בלימוד בישיבתו של הגאון ר' וולף, השאלה הסתובבה בכמה בתי מדרש ולא נמצא לה תירוץ. באחד המכתבים ששלח הגאון ר' וולף לגיסו אביו של ר' עקיבא איגר כתב שם את השאלה הזאת שאולי הוא או בנו יצליחו ליישבה. בתחילה לא רצה אביו של ר' עקיבא איגר לבלבל את בנו בשאלה חמורה זו. אך לבסוף החליט לשתף אותו בשאלה זו. והפלא לא איחר להגיע שתיכף ומיד ענה הנער תירוץ נפלא על שאלה זו. אביו חשב בתחילה שכנראה בנו לא ירד לעומק השאלה למרות שהוא עצמו לא ראה בתירוץ זה שום חסרון. ולכן החזיר מכתב עם התשובה אך ציין שהוא מבקש מגיסו שיסביר

לו מדוע תירוץ זה לא מספיק. כשהגיע המכתב להגאון ר' וולף מאוד התפעל מהתירוץ ואף פרסם אותו בשם הנער האומרו. מגודל שמחתו של ר' וולף ביקש מאביו של ר' עקיבא איגר שישלח את בנו אצלו לישיבה להשתעשע עמו בלימוד וכדי לקדמו בתורה בישיבה לתועלת הכלל כולו. הוריו של ר' עקיבא איגר מצד אחד מאוד שמחו על גדלותו של בנם, אך מצד שני הצטערו להפרד מבנם בעודו נער שטרם הגיע לגיל בר מצוה, אך מרוב תשוקתם ואהבתם לתורה הסכימו לשלוח את בנם ללמוד בישיבה בעודו נער צעיר. לאחר מספר שנים שלמד ר' עקיבא איגר בישיבה נישא לביתו של גביר גדול ששמו ר' איצק מרגליות הוא חשק בחתן שלימד תורה ללא כל הפרעות. וכך היה הוא סיפק לר' עקיבא איגר כל צרכיו. לאחר חמש שנים מנישואי ר' עקיבא איגר ארע נס מופלא לאביו ר' משה איגר. המעשה היה כך: ר' משה היה בעיר אייזנשטט וכשחזר לביתו עשה את דרכו על שפת הנהר, לפתע נשבה רוח סערה וחזקה מאוד שהעיפה אותו לתוך הנהר הסוער. מעוצמת הנפילה לא היה בר' משה כח לקום וכך נסחף לתוך הנהר והחל לטבוע. באותו זמן המקום היה שומם ואף אדם לא היה בקרבת מקום כדי להחיש עזרה והצלה לטובע. אביו של ר' עקיבא איגר כבר לא האמין שיש לו סיכוי לחיות. לפתע הרגיש האבא שמישהוא אוחז בו בציצת ראשו ומושך אותו אל מחוץ לנהר. הוא עוד לא הספיק להביט על הדמות הפלאית הזו, והיה נראה לו שזוהי דמותו של בנו ר' עקיבא, אבל המציל נעלם מיד. ר' משה חזר לביתו כשכולו נרגש שהוא ניצל ממות לחיים בזכות בנו. אלא שהיה לר' משה פלא שבנו היה מלוש בבגדים שונים ממה שהיה נהוג אצלם בעיר. את

הסיפור הזה גילה רק לאנשי סודו. הם יעצו לו לשלוח מכתב לבנו שיבוא לבקר אצלו לכמה ימים שכן זמן רב לא ראוהו. לא עברו ימים מועטים והבן ר' עקיבא איגר בא למחיצת הוריו, ואכן נוכח האב לראות שתיאורי המציל היו זהים לחלוטין למלושי בנם. אז גילה האב לבנו על אודות הנס שהיה לו בנהר, עם הדמות הפלאית כמוהו. בשובו של ר' עקיבא איגר לביתו לא גילה זאת לאיש ברוב ענוותו. ורק בשמחת התורה כאשר היה ר' עקיבא איגר בשמחה יתירה, סיפר ר' עקיבא איגר לתלמיד חכם אחד שהיה בביתו את המעשה עם אביו וביקש ממנו שהפרטים ישארו כמוסים אצלו. ולמדנו ממעשה זה שכאשר האדם משקיע בבנו בתורה הוא מציל את עצמו. (גיליון פניני תורה שבועות, עלינו לשבח, במדבר).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ד תשרי (ה'תקס"ג) - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זיע"א בן הרה"ק רבי אברהם זיע"א

רבינו פירש הפסוק בתהלים (קמט, א) שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים, היינו שדבר חדש נמצא כעת, 'תהלתו' מה שהיו יכולין לפעול בתהלים, עתה 'בקהל חסידים', נוכל כעת לפעול בין החסידים.

• • • • •

פעם ישבו במסיבה צדיקים יסודי עולם יחד עם רבינו, ונשאלה שאלה מדוע נקרא היצר הרע 'מלך זקן' וכסיל' הלא הוא עושה כמה ערמות ותחבולות להסית לבני אדם,

וכמ"ש חז"ל (קידושין ל, ב) יצרו של אדם מתגבר עליו ומתחדש תמיד, ואחז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו, ואמר רבינו, מפני שהוא עוסק בענייני החומריים וכמו למשל כל הסוחרים נקראים ע"ש מסחרם וכן הבעלי מלאכות. ואחז"ל (סוטה ג, א) אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנסה בו רוח שטות, ע"כ נכון בקראו שמו מלך זקן וכסיל ע"ש מסחרו. ועוד, כאשר יש לפעמים אדם עובר עבירה לשמה, כמו שעשה אליהו בהר הכרמל, שהקריב על הבמה בשעת איסור הבמות, וכדי לקדש ש"ש עבר על לאו מפורש בתורה, ובודאי עשה באופן אפילו אם יענשוהו ממרומים קיבל ע"ע כדי שיתקדש שמו. וזה הדבר אין מבין היצה"ר ולא שת לבו להסיתו של יעשה כן, ולכן נקרא זקן וכסיל.

•••••

פעם התראו קבוצה מחסידי רבינו עם הרה"ק רבי דובער מליובאוויטש זיע"א, ובראות הרה"ק שהם בני עליה מופלגים אמר להם, אם תסעו אלי אעשה אתכם 'כלים שלמים', ענה אחד מחסידי רבינו, אנו נוסעים לרבי שעבודתנו עמו לעשותנו 'שברי כלים', ואתם רוצים לעשות אותנו 'כלים שלמים'...?

הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטעפענשט זיע"א מסר בשם אביו הרה"ק אדמו"ר הזקן משטעפענשט זיע"א שאמר: ווער ס'וויל האבען א פרייליכען שבת, זאל ער רעדן ליל שישי, פונעם הייליגען זיידען דער גרויסער רבי שלום מפראהבישט זיע"א, און אז ער האט נישט קיין סיפור, זאל ער רעדן פון זיינע הייליגער טישען און בענק.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ד תשרי (ה'תקע"ה) - יומא דהילולא קדישא של המגיד מקאזניץ הרה"ק רבי ישראל זיע"א בן הרה"ק רבי שבתי זיע"א

זכה לכך **שהבעש"ט** הק' יתגלה אליו, כעדותו בספרו הקדוש (עבודת ישראל שמיני) "וכמו שאני בעצמי פעם אחת ראיתי הריב"ש זיע"א בחלום, ושאלתי אותו מפני מה בתחילת עבודתי כאשר נכנסתי אל הצדיקים ללמוד ממעשיהם, והרגלתי את עצמי לעבוד השי"ת, הרגשתי בעצמי שינוי לטובה מיום אל יום בעסק התורה לשמה, ובכוונות התפלה ושאר מעשים, ועתה אינני מרגיש כלל השינוי, ונדמה לי כמו יום אתמול כן היום, וכמו כן יום מחר, והשיב לי כדרך משל, כשהתינוק לומד א' ב', או סידור, או חומש, מידי יום ביזמו ניכר השינוי בו, שלומד יותר ממה שלמד אתמול, למשל בשבוע העבר למד פרשה אחת חומש, ועתה לומד ב' פרשיות וכיוצא בו, מה שאין כן אם הולך ומתגדל ולומד בעצמו גפ"ת עם הפוסקים, והוא מפולפל גדול, אין ניכר בו שינוי יום מיומו, אמנם לפי ראות עיני השכל, בודאי מה שהאדם נעתק בגדולתו יום מיומו במדרגה, הוא גדול אלף אלפים ככל המדרגות שהתינוק נעתק בכל השנה, כי המה בקטנות" והוא מסיים "והוא דבר חכמה נפלאה".

•••••

רבינו שקיבל תורה מהמגיד הגדול ממעזריטש, הרבי רבי אלימלך, הרבי רבי שמעלקא מניקלשבורג, והקדושת לוי מברדיטשוב זכ"ל, זכה להפיץ את תורת החסידות במרחבי פולין. בטרם נסיעתו למעזריטש היה בקי בכל מכמני הרז, ונודע כמקובל אלוקי, עד שהעידו

עליו "שקודם שנסע להרב הקדוש המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א למד מקודם שמונה מאות ספרי קבלה ואחר כל זה כשבא להמגיד הקדוש זיע"א ראה שלא התחיל עדיין ללמוד מאומה". רבו העריכו ביותר. וכשהגיע לראשונה למעזריטש, נשאל על ידו: מאיזה עיר הוא, וכשענה: מקוז'ניץ הסמוכה לוורשא, נענה הרבי רבי בער ואמר בשמחה: ב"ה, כעת כבר יתחילו לומר קדושת "כתר" בוורשא"

•••••

סיפר הרה"ק החדושי הרי"ם זיע"א דהרה"ק מקוז'ניץ שאל פעם את אחד מחסידיו אחרי התפילה האם קורה לו לפעמים אחרי התפילה והוא מתיישב ללמוד בסוגיא שהיה לו בזה קושיות ולא הבין כראוי, האם הוא מנסה ללמוד ולהבין הסוגיא אחר התפילה, ולא הבין החסיד מה כוונת רבו בזה, ואמר לו הרבי, היות שאתה מבקש ומתפלל בשמו"ע וחננו מאתך חכמה בינה ודעת, ואם יהודי אינו מאמין שיוכל לפעול בתפילתו שאכן יזכה להבין ולקבל חכמה ודעת, איך יכולה התפילה באמת לעזור לו.

•••••

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א אמר פעם בעת עריכת שלחנו בסעודה שלישית מי שנמצא בדורו של המגיד מקאזניץ זיע"א ואינו רואה פני המגיד לא יראה פני משיח צדקינו, כששמע זאת הבני יששכר זיע"א נסע תיכף ומיד להמגיד מקאזניץ, כי נכנס פחד בלבו שמא בכל רגע יכול לבא משיח צדקינו, וכשהגיע הבני יששכר לקאזניץ מצא את המגיד שוכב במטה, וסביבו עמדו אנשים, אז העמיד עצמו הבני על ראשי אצבעותיו של רגליו, והמגיד הרים עצמו על המטה ופנה להבני

ואמר לו בראיה בעלמא קנה. כאשר שב אח"כ לרימונוב שאל אותו מה ראה שם, השיב: ראיתי "א שטיק רצון הבורא ליגט אין בעט".

.....

סיפר הרה"ק בעל ה"תניא" זי"ע, צעיר תלמידיו של המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע, שהיו התלמידים יושבים ועוסקים בתורה ובעבודה, וכשתש כוחם והתעייפו מרוב עמל ויגיעה בעבודת ה' ובתורתו, היו משכיבים גופם התשוש ועצמותיהם היגיעות על ספסלי בבי מדרשא, כל חד וחד בספסל דיליה, שהיתה לו בו "חזקה". בין התלמידים הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע, שהיה איש חלש ורפה כוח, ומחמת זה ניתנה לו הרשות לנוח ע"י התנור, ואף ניתן לו כר העשוי מתבן ומקש להניחו תחת מראשותיו, ואילו לבעל ה"תניא" זי"ע שהיה הצעיר שבחבורה, לא ניתנה הרשות כלל לנוח על ספסל כי אם על הארץ מתחת לשולחן.

המגיד הק' היה נוהג אחת לכמה לילות להכנס להיכל בית המדרש לשם עיניו בתלמידיו בשכבם על משכבם. באחד הלילות חש ה"תניא", כי בלילה הזה יכנס המגיד לבקר את התלמידים הישנים, והחליט שלא יתן תנומה לעפעפיו, ויציץ ברבו הגדול, בעת הילוכו בינות תלמידיו קווי ה' המחליפים כה. שמר הבעל ה"תניא" על אשמורות עיניו פקוחות לבל תעצמנה ולבל ישקע בתרדמה מרוב עייפותו, והמתין לבוא רבו ה"מגיד". בשומעו פסיעות רבו קרובות השיים עצמו כישן, מצמץ בעיניו וירא והנה ה"מגיד הקדוש", בידו עששית נפט בוערת עובר בין התלמידים בקורבו לתנור ראה את

המגיד מקאזניץ מלמל המגיד הק': "א פלא אזא גרויסער באשעפער, אין אזא קליינע גוף" [פלא, בורא כה גדול בגוף כה קטן]. וסיים "נראה שהשי"ת לקח חתיכת הר סיני, והורידו להאי עלמא בדמות ישראל"ל" כך סיפר הבעל ה"תניא" זי"ע.

.....

פעם היה המגיד הק' מקאזניץ חולה אנוש. כשהידיעה הגיעה ליהודי הק' הוא קם ונסע לקוזניץ, באמרו: אמנם, תחית המתים אין לנו כהיום הזה. אבל אם נמצא בו עוד ניצוץ חיים הוא ישוב לאיתנו, משום שאנו יודעים מהי סיבת מחלתו. בהגיעם בסמוך לקוזניץ פגשו ביהודים ושאלום למצבו של המגיד. ענו ואמרו: "שעות מעטות לפני הפטירה". הם הגיעו לשם ביום ששי בפניא דמעלי שבתא ומצאו את הרופא יושב ליד מטתו. שאל היהודי הק' את הרופא למצבו של המגיד, ענה הרופא: "נותרו לו דקות חיים ספורות". שאל היהודי הק': "האם ישנו עוד גיד אחד שפועם?" אמרו לו: "כן". ניגש היהודי הק' אל המגיד ולחש באזנו, עברו דקות ספורות, והרופא איבחן שינוי לטובה. המצב הלך והוטב, עד שהמשמש הודיע שיכניסו את המגיד הק' לסעודה שלישית על גבי מיטתו. פנה היהודי הק' להסובבים אותו, ואמר להם את התורה שהמגיד יאמר בסעודה. וכך הוה, המגיד אמר את התורה שהיהודי הק' אמר, והכל ראו כאן מופתים גלויים מצדו. לאחר ההבדלה, אמר להם היהודי הק': "אל יפלא בעיניכם. אין כאן כל פלא, וגופא דעובדא הכי הוה. המגיד הק' ביקש ללכת בדרכי עבודת ה' של הרבי רבי ברוך ממעזריטש זי"ע, ולא ידע שהר"ר ברוך כבר נפטר, כלום יכולה נשמה בגוף

להשיג כמו נשמה לבדה. זאת אי אפשר, והוא היה חייב להסתלק מן העולם כדי להשיג זאת. באתי ולחשתי לו, שהרבי רבי ברוך הוא כבר בעלמא דקשוט, ונשמתו החלה לשוב לגופו. וכיצד ידעתי מה יאמר בסעודה שלישית? ידעתי דרך איזה היכל הוא ירד, ממילא ידעתי איזו תורה יאמר".

.....

סיפר הרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק זצ"ל לאדמו"ר הגה"ק [רבי יהודה לייב] בעל שפת אמת זצ"ל מגור, ששמע מאביו הקדוש רבי חיים מאיר יחיאל [השרף ממאגלינצא], ששמע מזקיניו הקדוש המגיד מקאזניץ שאמר בשם הבעל שם טוב זי"ע שקודם ביאת משיח תהיה השפעה גדולה בעולם ויתעשרו אחינו בני ישראל, וירגילו עצמם בהוצאות מרובות בהנהגת ביתם, וישליכו מדת ההסתפקות במיעוט, ואחר כך יבואו שנים רעות וחוסר ודחוקות פרנסה, ועניות גדול בעולם, וכבר לא יהיו רגילים במדת ההסתפקות וצורכי עם ישראל יהיו מרובים, ולא יהיו להם מקור לפרנסה כפי הצרכותם, וזה יהיה חבלי משיח, ומאוד מצאו הדברים חן בעיני אדמו"ר הגה"ק [בעל השפת אמת] זצ"ל ואמר: שכן הוא עתה בעוה"ר.

כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע אמר בשם אביו זי"ע כי הרמ"ק זי"ע והמגיד מקאזניץ זי"ע ומרן מהרי"י זי"ע אמרו את סדר העבודה ביוה"כ באותה ההשגה, והוסיף דבר פלא כי הרבי מלובלין זי"ע היה חגור בשעת העבודה באבנטו של המגיד מקאזניץ בחיים חיותו.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

אי"ה בגיליון המהודר
'חג הסוכות'
יעלו לברכה ותהילה
שמם של נדיבי עם
אשר נדבה ליבם
לקחת חלק בזיכוי הרבים
בהוצאות גילניות
חודש תשרי תשפ"ו

יעמדו על הברכה
כל בית ישראל
בכל מקומות שהם
בברכת גמר חתימה טובה
שנת גאולה וישועה

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון בדוא"ל,
שילחו את כתובתכם לכתובת המייל: shmuah tovah@gmail.com או בטלפון - 054-844-3494
ולציין עבור גליון שמועה טובה.
ניתן לתרום דרך מערכת קהילות: חייגו 073-275-7000, הקישו מס' קופה 10204 ופעלו לפי ההוראות.
או דרך הקישור [שמועה טובה](#)